Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 169 (14189) | 1973 оной июлиин 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси

СОЁЛ, ГЭГЭЭРЭЛЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ

СОЮЗАЙ СОВЕДТЭ

Союзай Соведэй хоёрдохи заседани июлиин 18-най үглөөнэй 10 часта Кремль дотор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседанинуудай зал соо эхилээ.

Депутат **А. Э. Восс** Союзай Соведэй Арадай гэгээрэлэй, эрдэм ба соёлой комиссиин, Хуули hанамжалан гурадхаха комиссиин, Залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин үмэнэhөө нэмэлтэ элидхэл хэхэдээ, эрдэм ба техникын хүгжэлтын, социальна дэбжэлтын үедэ ажалшадай юрэнхы, техническэ мэргэжэл олгохо hуралсалай хэм хэмжээн тушаа бүри ехэ эрилтэнүүд табигдадаг боложо байнхай гэжэ тэмдэглэбэ. «Хүнүүдэй тусхай эрдэм, профессиональна эрхим бэлэдхэл, юрэнхы соёл болбосорол хадаа бүри олон хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтатайгаар ажаллахын тула зайлашагүй шухала нүхэсэл боложо байна» гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай үмэнэhөө тоосоото элидхэл хэхэдээ хэлээ hэн.

Ургажа ябаа залуу үетэнэй hуралсалайнь удхые улам гүнзэгырүүлхэ, шанар болон хүмүүжэлыень дээшэлүүлхын тула hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ тэмдэглээд, ажалша олониитын эрдэм болбосоролой талаар, арадай ажахын бүхы hалбаринуудта шухала шадамар бэрхэ хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ талаар туйлагдаhан амжалтануудые элирхэйлэн харуулха тоо баримта дурдаба.

Гол дүримүүдэй проект дотор профессионально-техническэ hуралсал тухай шухала заабаринууд найруулагданхай. Техническэ мэргэжэл олгохо hургуулинууд хүдэлмэришэн ангиин эрхим hэлбэлтэ бүрилдүүлэн бии болгохо гол hургуули болоно гэжэ статьянуудай нэгэн соо заагдана.

Гол дүримүүдэй проект дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ эрилтэнүүдые табихаар хараална. Совет мэргэжэлтэ марксистско-ленинскэ теори шудалха, теоретическэ ба мэргэжэлэй талаар hайн бэлэдхэлтэй, эрхим гурим заншалтай байха ёhотой. Стажировко гаралгань, дээдэ hургуули дүүргэхэеэ байгшадай ажалай дадал дуршэлтэй танилсаха үедөө мэргэжэлээ эсэслэн шэлэлгэнь теоретическэ, тусхай бэлэдхэлэйнь шухала үргэлжэлэл болоно. Дээдэ hуралсалай нимэ формо хуулита болгогдоно. hурагшадай ба студентнэрэй эрхэ, уялгануудта энэ проект дотор ехэ анхарал хандуулагдана.

Гол дүримүүдэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхы республикануудай совет олон гражданинууд, hургуулинуудай, гүрэнэй зургаануудай, олониитын эмхинүүдэй коллективүүд хабаадаhан байна. Энэ проект хэдэн олон газарнуудтахи Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай заседанинууд дээрэ хаража үзэгдөө. Проектые зүбшэн хэлсэлгэ — манай общество дотор демократиин үргэн ехээр бэелүүлэгдэдэгые, гүрэнэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ажалшадай тон ехэ hонирхолтойгоор хабаададагые, совет хүнүүдэй политическэ ехэ эдэбхи үүсхэлтэйе үшөө дахин элирхэйлэн харуулба гэжэ депутат мэдээсэбэ.

Хуулиин проект педагогическа хүдэлмэрилэгшэд тушаа онсо анхарал хандуулна. Арадай эгээн үнэтэ баялигые — залуу үетэнние hургалгын, хүмүүжүүлгын түлөө тэдэ хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ харюусалга даадаг тухайдань хэблэлдэ бэшэгдэнэ, ажалшадай бэшэгүүд дотор заагдана. Энээниие хараада абажа, багшанарай ба педагогическа бусад хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлдэ хабаатай эрхэ, нэрэ хүндэ хуулияар сахигдан хамгаалагдаха ёhотой гэжэ гол дүримүүдэй проект дотор хэлэгдэнхэй.

—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиhан хуулиин проектые комиссинууд бүрин hайшаана. Хуулиин гол дүримүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэ — совет арадай эрдэм гэгээрэл ба соёл болбосоролые улам дээшэлүүлхын тула Коммунис партиин, Совет гүрэнэй саг үргэлжэ оролдодогой шэнэ гэршэ болоно гээд манай ороной ажалшад мэдэрхэ байха, — гэжэ депутат А. Э. Восс түгэсхэл дотороо мэдээсэбэ.

Нэмэлтэ элидхэлэй hүүлээр сессиин зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи, хоёрдохи асуудалнуудаар Союзай Соведтэ үгэ хэлэлгэн эхилээ.

Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат **Ф. А. Сурганов** трибунада гараба. Шэнэ ёhоной хүниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха гээшэ коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Хүнүүдэй соёл гэгээрэлэй хэм хэмжээе, олониитын ушар ёhо мэдэлгэ, болбосоролыень улам дээшэлүүлэнгүйгөөр коммунизм байгуулжа шадагдахагүй гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhые депутат hануулан дурдаба.

Белорусси үни хада үргэлжэ дээрээ бэшэгтэй республика болонхой юм. Мүнөө республика доторхи хотын зоной дүрбэнэй гурбан хубиhаа үлүүнь, хүдөөгэй зоной 40 гаран процентнь дээдэ, дунда эрдэмтэй. Белоруссиин гурбадахи хүн бүхэн элдэб янзын hуралсалда хабаадана.

Энэ талаар туйлагдаhан амжалтанууд — социализмын булюу hайн байhанай үнэншэмэ жэшээ, совет хүниие бүхы талаарнь болбосоруулха гэжэ Коммунис партиин ехэ оролдолго гаргадаг байhанай гэршэ болоно. Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай, союзна республикануудай хуулиин гол дүримүүдэй проектын мэдүүлэл бүхэн, мүр бүхэн тиимэ анхарал оролдолгоор нэбтэрэнхэй. Энэ проект Белорусси дотор үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээд, политическэ ба социальна ехэ удха шанартай хэрэг гэгдэжэ, республикын олониитын зүгhөө нэгэ hанаатайгаар hайшаагдаа, — гэжэ Ф. А. Сурганов хэлэбэ.

Украинын КП-гэй Львовско обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **В. С. Куцевол** Львов нютагай ажалшадай экономическа ба нютагай байдалдахи социальна ехэ хубилалтанууд тухай, тусхай дунда, дээдэ hуралсалые улам нарижуулан hайжаруулхын тула абтажа байгаа хэмжээнүүд тухай хэлээ.

Москва хотын Ворошиловско районой 154-дэхи дунда hургуулиин багша, депутат **Е. А. Щекутева** үгэ хэлэхэдээ, хүниие дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэн болбосоруулгын асуудалнууд дээрэ тогтобо. hургуулиин хэрэг — арад бүгэдын хэрэг гэжэ тон зүбөөр тоолотдоно. Энэмнай гүн гүнзэгы, ехэ удхатай ойлгомжо болоно. Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республикануудай хуулиин гол дүримүүдэй проект дотор энэ ойлгомжын баталагдан найруулагдаhые сэдьхэлээ ханан тэмдэглэнэбди гэжэ депутат хэлэбэ.

— Коммунис парти, Советскэ правительство манай гүрэнэй түүхын бүхы шатануудта совет арадай юрэнхы эрдэм улам дээшэлүүлхэ асуудалда угаа ехэ анхарал хандуулдаг байгаа. СССР-эй Верховно Соведэй мүнөөнэй сесси дээрэ эдэ асуудалнуудые табиhан ушар дээрэ хэлэгдэhэнэй гэршэ болоно, — гэжэ Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат **Г. С. Дзоценидзе** хэлэбэ. Орон доторхи гэгээрэлэй хэрэгые улам hайжаруулгын үндэhэн асуудалнуудаар парти, правительствын hүүлэй үедэ гаргаhан гол шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байhые, энэ хэрэгтэ ямар бэрхэшээлнүүдэй ушардаг байhые Грузиин жэшээ дээрэ элирхэйлэн харуулаа.

Арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөлгэ хадаа манай партиин амгалан зорилгото зохёон байгуулхы программын, коммунис байгуулалтын программын шухала хубинь болоно. Арадай гэгээрэлэй асуудалнуудые энэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байhан ушар совет залуушуулай хүмүүжэл, болбосорол тушаа парти, правительствын зүгhөө тон ехэ анхаралай хандуулагдадагые мүн лэ гэршэлнэ, — гэжэ Челябинска В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ тракторна заводой директор, депутат **Г. В. Зайченко** мэдүүлбэ.

—Манай заводто Челябинска политехническэ институтай филиал, машина бүтээлгын техникум, хоёр ПТУ, hуралсалай комбинат, хүдэлмэришэн залуушуулай hургуули бии юм. Юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудтай хамта хүдэлмэришэдые бэлдэдэг, hурагшадай үйлэдбэриин hуралсал эмхидхэдэг, хүдэлмэришэдэй коллективүүдтэ оруулдаг hуралсалай цех тогтоогдонхой.

hургуулинуудай, промышленна предприятинуудай хоорондын харилсаанда хабаатай асуудалнуудые хуулиин проект дотор тододхохо, hонордхохо шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээд, hурагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин коллективүүдэй дүүргэдэг үүргэ тухай тусхайлан дурдаба.

КПСС-эй Томско обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **Е. К. Лигачёв** үгэ хэлэхэдээ, ленинскэ гадаадын политика мүнөө сагта тодорхойлон хараалха, баримталан бэелүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй дүүргэжэ байгаа гол үүргые парти, арад зон тон зүбөөр тэмдэглэнэ гэбэ. Ленинскэ гадаадын политика шадамараар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр бэелүүлдэгэйнь түлөө гүн ехэ хүндэлэл, баяр баясхалан Леонид Ильич Брежневтэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд ба кандидадуудта, ЦК-гай секретарьнарта Томско областиин бүхы ажалшадай үмэнэhөө элирхэйлэн мэдүүлээ.

Манай орон доторхи арадай гэгээрэлэй ёhо гуримууд бүхы обществын, гражданин бүхэнэй аша туhада бүрин харюусана. Сибириин hургуулинуудай, вузнуудай ажал хэрэгүүд эндэ хэлэгдэhэнэй эли тодо гэршэ жэшээ болоно. Совет засагай 55 жэлэй туршада соо Томскын дээдэ hургуулинууд эрхим шадабаритай 110 мянга гаран мэргэжэлтэдые бэлдэhэн байна гэжэ депутат хэлэбэ.

Дээдэ hургуулинуудай, эрдэм-шэнжэлгын институдуудай ажал ябуулгые бүри таарууганр эмхидхэхэ, дээдэ hургуулинуудай ба академическэ институдуудай научна харилсаа холбоое улам гүнзэгырүүлхэ зорилготой хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаа.

Армениин ССР-эй Наукануудай академиин президент, депутат **В. А. Амбарцумян** гэгээрэлэй хэрэгые саашадань улам hайжаруулха тухай асуудалай, Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республикануудай хуулиин гол дүримүүдэй проектын СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байhые hайшаан тэмдэглэбэ.

Тиихэтээ хамта, юрэнхы эрдэмэй тусхай дунда, дээдэ hургуулидахи hуралсалай хэрэг эмхидхэлгэдэ хабаатай ажаглалтануудые хээ. Тусхайлан хэлэбэл, hурагша залуушуулай ойлгосо мэдэсые сэгнэхэдээ, эрилтэ ехэтэйгээр хандаха шухала. Эрилтэ багатайгаар хандабал, гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулха болоно. Эрдэм hайнаар шудалхын түлөө үнэн сэхэ мүрысөө hурагшадай дунда дэлгэрүүлхын тула оролдолго гартаха хэрэгтэй гэбэ.

Сессиин үзэмжэдэ табигдаhан Арадай гэгээрэл тухай хуулиин гол дүримүүдэй проектые эндэ дурадхагдаhан заhабаринуудтайгаар баталха гэжэ В. А. Амбарцумян дурадхаа.

КПСС-эй Ульяновска обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. А. Скочилов** үгэ хэлэхэдээ, Ульяновска областиин hургуулинуудта коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг дүй дуршэл тухай хөөрэбэ.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи хуудаhанда).

В. Подгорный, Р. Никсон телеграммануудые абалсаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Америкын Холбоото Штадуудай Президент Ричард М. Никсондэ телеграмма эльгээжэ, ороной национальна hайндэрөөр—бэеэ дааhан байдалтай болоhон үдэрөөр дашарамдуулан, амаршалга ба hайн хүсэлэн дамжуулба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да hаяшаг ошоод ерэhэнhээ уламжалан, хоёр орон уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ замаар шэнэ ехэ алхам хамтааран бэелүүлхэ, али али талада ашатай туhатай харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ аргатай болоhон байнабди. СССР США хоёрой хоорондын харилсаанай саашадаа үрэтэйгөөр хүгжэлгэ соведшье, америкэншье арадуудай, тэрэшэлэн бусад бүхы арадуудай аша туhада, бүгэдэ ниитын амгалан байдалай аша туhада харюусана гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудай Президент Ричард М. Никсон харюутай телеграмма эльгээхэдээ, гүнзэгы баяр баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

ҮНЭТЭ ЗҮЙЛ ЕХЭЭР СУГЛУУЛНА

Улаан-Үдын химлесхозой коллектив hайн шанартай дабирхай ехээр суглуулжа, оронойнгоо промышленностиин хэрэглэмжэдэ эльгээжэ байдаг. Эдэнэр байгша оной эхинhээ 340 тонно дабирхай суглуулжа, хахад жэлэйнгээ даабари 2 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Модоной дабирхай суглуулдаг Майскын, Бэшүүрэй, Сухын участогуудай коллективүүд амжалтатай хүдэлнэ. Жэшээнь, Майскын участогай хүдэлмэришэд түрүүшын хахад жэл соо 130 тонно суглуулха даабаряа 150 тоннодо хүргэбэ. Тус участогай эрхим хүдэлмэришэд Александр, Лидия Зайцевтан юhэдэхи табан жэл соо 44 тонно дабирхай суглуулха даабаряа hаяшаг амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

Бэшүүрэй участогай түрүү хүдэлмэришэд Б. Цыденов, М. Кузнецов, Г. Перелыгин гэгшэд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые хоёр хахад жэл соо дүүргэбэ. Энэ түрүү хүдэлмэришэд саашадаа бүри эршэтэйгээр ажаллажа, hайн шанартай дабирхай ехээр суглуулхаар зориг жонхой.

Г. БАРАННИКОВ.

Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн Афанасий Кузьмич Ильинние харанат. Энэ нүхэр өөрынгөө мэргэжэлые эрхимээр шудалжа, үйлэдбэриин hайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Коммунис ажалай ударник Афанасий Кузьмич халаан бүриин даабариие 140—150 процент дүүргэжэ, түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаhан байна.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, hҮ, ҮНДЭГЭ, НООhО ТУШААХА 9 hАРЫН ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1973 ОНОЙ ИЮЛИИН 16-най МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ нэмэлтэ даабаритайгаа процентээр)

Аймагууд	Мяхан	hүн	Үндэгэн	Ноohон
Баргажанай	48	65	104	86
Баунтын	45	66	—	—
Бэшүүрэй	57	63	116	54
Зэдын	44	61	85	62
Яруунын	35	75	—	69
Загарайн	61	55	294	33
Захааминай	50	70	—	51
Кабанскын	71	73	67	—
Хэжэнгын	65	77	—	48
Хурамхаанай	61	78	—	45
Хяагтын	45	59	110	46
Мухар-Шэбэрэй	48	60	82	42
Ахын	4	43	—	75
Прибайкалиин	88	65	—	—
Хойто-Байгалай	70	99	—	—
Сэлэнгын	56	70	—	45
Түнхэнэй	77	71	84	23
Улаан-Үдын	75	68	79	38
Хориин	42	69	139	59
Республика бүх.	54	67	82	52

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

ШАНААГАЙ САБШАЛАНДА

hайса уhалагдажа байhан, үшөө hүүлэй үедэ хура бороодо нэбтэ нороhон шниг элбэгтэй сабшалангай ногоон өөдэнь татаhандал адляар дэлбэрэн ургана.

Мүнөө Шанаагай хойто, урда бэеын нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ хүнэй үбдэгhөө дээрэ гарама үдхэн тунга хяаг, хилгана ногоон ургашоод, hалхинда холоhоо намхалзан долгилжо эбхэрхэдэл гэхэ юм. Сабшалангай тэг дундуур бөөн бөөнөөрөө ургаhан шара, ягаан сэсэгүүд наранай элшэдэ толорон, оршон тойронхи тала дайдые жэгтэй гоё болгоно. Ургажа байhан ногооной. ая ганга, сэсэг набшын хангалтама үнэр хамар сорьёно.

Гомбожап Чимитович халюуран ногоорогшо сабшалангаа урматай нюдөөр хаймадан хаража, энэ жэлдэ одоол ногооной hайнаар ургаhандань сэдьхэлдээ ехэл баясана хэбэртэй.

— Шанартайгаар абажа шадаа hаамнай, мүнөө жэлдэ эндэhээ үбhэн гараха даа. Тэрэ саагуур илангаяа ехээр тэбхын ногоорогшо сабшалан харана гүт? Тэндэ бидэ хабартаа минеральна үтэгжүүлгэ зарим газартань гектарай 4—5 центнер хүрэтэр тараагаа зомди. Урдань эндэ шэнгэхэн үлэн үбhэн ургадаг юм hэн. Харин мүнөө ногоон хяаг ургашоод байна бшуу, — гэжэ тэрэ урмашан хэлэнэ.

—Энэ Шанаагай сабшалан дээрэhээ гектарай хэды шэнээн үбhэн гараха гэжэ hананат? — гээд асуубаб.

— Бүхы сабшалангай ногоон хуу нимэ бэшэ ааб даа. Манай луговодуудай бригада аяар 2100 гаран гектар газартай, тэрэнэй тэн хахадынь уhалагдадаг. Тэрэ газарай га бүриhөө адагынь 20—25 центнер үбhэн гараха аабза. Добо газараймнай сабшалан мүнөө жэл баhал муу бэшээр ургашоо. Нёдондо, гандуу жэлдэ, бүхы газарhаа гектарай 13—14 центнер үбhэ абаа hэмди. Энэ жэлдэ hураггүй дээшээ абтаха байха даа, — гэжэ нүхэр Жанчиков хэлэнэ.

Байгша ондо Хэжэнгэдэ зунай эхеэр хаhа сагтаа хура бороо орожо, сабшалангай ногооной ургасада ехэхэн туhа нэмэри үгөө ааб даа. Тиигэбэшье Гомбожап Чимитович түрүүтэй тэндэхи үнинэй луговодуудай, диилэнхидээ пенсидэ гараhан үбгэдэй, өсэшэ сусашагүйгөөр оролдоhон, хабарай хагсуу hалхин, июнь hарын шанга наран соо ходо хээрэ ябажа, гаралгаа үдэр, hүнигүй уhалhанайнь лэ ашаар ногоон иимэ hайнаар ургаа.

Энэ бригадада үнэхөөрөөл ажалша бэрхэ, үнэн шударгы луговодууд хүдэлнэ. Хэдэн жэлэй саада тээ республика дотороо нилээд суутай бэрхэ хонишод байhан аад, мүнөө пенсидэ гараhан Цынгэ Буянтуев, Бадма-Цырен Жамьянов гэгшэд эндэ хүдэлнэ. Нүгөө луговодуудынь—Намжил-Доржо Сандданов, Даша-Жалсан Дамбаев, тракторист Гутап Аюров гэгшэд баhал ямаршье хүдэлмэриhөө тунхарихагүй зон.

— Бидэ, үбгэд луговодууд, хабарhаа хойшо яhала ехэ юумэ хээлди даа. 500 hайса гаран гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тараагаабди. 1.000 гектар сабшалан хоёр дахин уhалаабди. Сэлэнгын суута луговод Герасимовай жэшээгээр өөрын тусхай туршалгын участок гэхэ гү ,али эгээл ехэ ургаса үгэдэг газартай болохо гэжэ, 200 гектар сабшалан тусгаар хорёолоод, га бүхэндэ гуша-дүшэн тонно шэбхэ, табан центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа, гурба дахин уhалаабди. Хэрбээ нёдондо, ган жэлдэ, тэндэhээ гектарай 36 центнер үбhэ абаhан hаа, энэ жэлдэ 50—60 центнер ургаса хуряаха аабзабди, — гээд Гомбожап Жанчиков үбгэжөөл хөөрэнэ.

Мүнөө эдэ луговодуудай бригада сабшалангай зарим газартань ногоо сабшажа, хуряажа абахаяа үбhэндэ гараба. Түрүүн үбhэ хуряалгада хэрэгтэй бүхы зэр зэмсэгээ заhабарилhан, бэлдэhэн байна. Бригададань хоёр косилкатай МТЗ трактор, тэрээндэ шагтагалха тармуур, волокуша гэхэ мэтэ техникэ үгтэнхэй. hайн ургасатай ехэнхи сабшалангайнгаа ногооe гар хажуураар, морин косилкаар сабшажа абаха юм. Мүнөө дүшөөд гектарай ногоо унагаагаад, түрүүшын 200 центнер үбhэ сомоод байна.

— Даб дээрэ hайн ургасатай гол сабшалангай ногооной ойро хүрэнэгүйбди. Июль соо, августын тэн болотор тэрэмнай үшөөл hайса ургаха ха юм. Түрүүшээр уhалууриин хаанаабай заха, Шанаагай намаг тойруулжа, шэбэр бургааhанай забhар соохи ногооe гар хажуураар сабшажа захалаабди,—гэжэ бригадир хэлэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Хэжэнгын совхозой бүхы отделенинүүдэй бригада, звенонууд үбhэндөө орожо захалба. Хамта 47 звено хүдэлхэ юм. Тэдэнэй олонхинь малшад, hаалишад, хонишодhоо бүридэhэн звенонууд болоно.

М. НАМЖИЛОВ.

СЕНАЖ ДАРАГДАНА

Шэмэ ехэтэй, витамин элбэгтэй тэжээл—сенажай «амтые» Бэшүүрэй аймагай ажахынууд hүүлэй үедэ hайн мэдэхэ болонхой. Нээрээшье, сенаж дараhан нүхые үбэлдөө задалхада, ногоониинь хүхэ шахуу зандаа, бага гашуубтар аад, хангалтама hайхан үнэртэй, үхэр малай эдихэдэ, тон шэмэтэй hайн байдаг.

Тиимэhээ энэ жэлдэшье аймагай ажахынууд сенаж ехээр, hайн шанартайгаар даража абаха гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө эндэхи зургаан ажахыда сенаж түлэг дарагдажа байнхай.

Илангаяа «Победа» колхоздо энэ хүдэлмэри түрүүшын үдэрhөө эмхитэй hайнаар ябуулагдана. Эндэ колхозой үнинэй механизатор П. И. Плюснинэй хүтэлбэрилдэг отрядайхид табадахи үдэрөө сенаж даража байна. Бүхыдөө 13 трактор, 5 автомашина хүдэлдэг. Түрүүн 4 косилкатай хоёр агрегадай хүсы, хяаг ногоотой сабшалангай ургасые сабшаад үгэхэдэнь, тэрэниие бага зэргэ хэбтүүлжэ хатаагаад, тусхай машинаар үбhыень хабтайлган даража, үлүү нойтыень гаргана. Удаань тэрэ баалнуудыень КНУ түхэлэй түхеэрэлгэ шэрэhэн трактор бухал болгон суглуулна. Тэдэ обоолhон бухалнуудыень үбhэ сомодог оньhон түхеэрэлгөөр суглуулан, тэргэтэй трактор, автомашинануудта ашадаг. Сенаж даraха нүхэнэй хажууда силосэй комбайн тодхогдонхой. Тэрэнь хээрэhээ асаргадаhан үбhые хэршээд, нүхэ траншей руу хаяна. Нүхэн соо ороhон үбhые С-100 түхэлэй трактор нягтаруулан дарадаг.

Тиигэжэ сенаж даралга бүхыдөө оньhон машинаар хэгдэнэ. Даб дээрэ 120 тонно сенаж дарагдаа. Ойрын 5—6 үдэр соо тэрэ нүхэндэнь 500 тонно сенаж хэгдэжэ дүүргэгдээд, хушагдаха юм.

—Сабшалангай ургаса муу бэшэ, гектар бүриhөө 25 центнер ногоон гарана,—гэжэ отрядай начальник П. Плюснин хэлэнэ.

Мүн энэл ажахыда АВМ-0,4 түхэлэй оньhон түхеэрэлгэ хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ, түрүүшын 100 центнер ногооной гурил татагдаад байна.

Үсэгэлдэрhөө хойшо Бэшүүрэй аймагай долоон колхоз, совхозууд үбhэеэ сабшажа захалба. Үбhэ ехээр абахын тула ажахынууд гар хажууршадые олоор табина.

Е. УТЕНКОВ,
аймагай «Бэшүүрэй таряашан» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ГОЛ ЮУМЭН— ҮБhЭ ТЭЖЭЭЛ

Эгээл мүнөө адууhа малай эдихэ үбhэ тэжээлые ехээр, hайн шанартайгаар бэлэдхэжэ абабал, мяха, hү, ноohон элбэгээр үйлэдбэрилэгдэхэ гэжэ хүн бүхэн hайн ойлгодог болонхой. Тиимэhээ энэ хүдэлмэридэ гэдэргэ таталдаха хүн байхагүй.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозоймнай бүхы отделени, бригадануудта үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ айхабтар харюусалгатай шанга ажалай хаhа оробо.

Июлиин 15-hаа хойшо бүхы үбhэеэ оньhон техникын хүсөөр хуряажа абаха 3 звено, гар хажуураар, морин косилкаар үбhэ сабшаха үшөө 2 звено хүдэлжэ эхилбэ. Нигээд хэдыхэн хоногhоо гүйсэд оньhожоруулагдаhан үшөө 2 звено, гар хажууршадтай, морин косилкатай 7 звено үбhэндэ орохонь. Тэдэмнай республикаhаа ондоо тээгүүр үбhэ сабшаха юм.

Эхилhэн үдэрhөө хойшо В. М. Чернояровай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдаhан звено эмхитэй hайнаар ажаллана. Эндэ 13 трактор үбhэ багсалан уяха гурбан пресс-подборщик хүдэлхэ юм. Эдэнэр хамта 20 мянган центнер үбhэ абаха, тэрэнэй хахадыень багсалан уяжа, тюк болгохо байна. Мүн Хяраанай отделениин механизаторнууд В. М. Немчинов, Б. А. Осеев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдаhан звенонууд түрүүшын үдэрhөө муу бэшээр ажаллана.

Совхоз дотор бүхыдөө 190 хүн, элдэб түхэлэй 38 трактор сабшалан дээрэ хүдэлжэ эхилбэ. Байгша ондо хамта 50 мянган центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряажа абахын түлөө тэмсэхэбди. Энэмнай нёдондонойхиhоо хоёр дахин ехэ болоно.

Ногооной түлэг ургажа байhаниие хараада абажа, гол сабшалангайнгаа ургасые тээ байд гээд сабшахабди. Даб дээрэ уhа намагай эрье зубшажа, ой модо, бургааhа ухашалуулан, гар хажууршадые олоор табяад, үбhыень абахада хүшэр газарай ногоо сабшанабди. Ойрын хоёр-гурбан хоногhоо hүринүүд бодожо эхилхэнь.

А. ИГУМНОВ,
Хяагтын совхозой директор.

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси

СОЁЛ, ГЭГЭЭРЭЛЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи хуудаһанда).

В. И. Ленинэй ажабайдалай, ажал ябуулгын жэшээнүүд дээрэ хүмүүжүүлхэ асуудал дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй дунда, техникумүүдэй ба профтехучилищинуудай һурагшадай дунда ябуулагдадаг суртал бодолой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нэгэдхэмэл түсэбэй гол хубинь болоно. Ленинскэ мемориал Ленинэй теоретическэ һургаал заабаринуудые тайлбарилан ойлгуулдаг түб болонхой. Ленинэй мүнхэ жэшээ дээрэ, тэрэнэй агуухэ һургаалай үндэһөөр һурагшадые хүмүүжүүлгын дүй дүршэл согсолхо тусхай научна түбые СССР-эй Педагогикын эрдэмэй академидэ бии болгохо хэрэгтэй гэжэ нүхэр **Скочилов** дурадхаба.

Тэрэшэлэн **«Казмедьстрой»** трестын (Казахай ССР) нэгэдхэмэл **бригадын** бригадир, депутат **В. С. Горбова**, Ленинградска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **А. Н. Шибалов** гэгшэд үгэ хэлээ.

Тиин Союзай Соведэй энэ үдэрэй заседани дүүрэбэ.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй гурбадахи заседани июлиин 18-да 15.00 часта Кремль соо, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседаниин зал соо болобо.

Депутадууд нүхэд **А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев, Д. В. Устинов** гэгшэдэй президиумдэ ерэжэ һуухадань, сугларагшад удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа.

Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, депутат **Н. С. Тихонов** заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууба.

Орон доторхи арадай гэгээрэл ба тэрэнние саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай, Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республиканuудай хуули гаргаха гол дүримүүдэй проект тухай асуудалнуудые зүбшэлэлгэ заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй Яхадай обкомой секретарь, депутат **Г. И. Чиряев** түрүүлэн үгэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, партиин XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан эб найрамдалта программа залан сэхээр бэелүүлгые парти, бүхы совет арад нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжэнэ, эб найрамдал хангахын тула манай партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн эдэбхитэй ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэнэ.

Бидэнэй зүбшэлжэ байһан хуулиин проект ниитэ гүрэн түрын ехэ удха шанартай. Тэрэ бүхы совет хүнүүдэй аша туһада харюусана гээд депутат тэмдэглээ. Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республиканuудай хуули гаргаха гол дүримүүдые саг соогоо баталан абажа байнабди гээд депутадуудай хэһэн тобшололнуудые, сэгнэлтэнүүдые бүрин һайшаажа байһанаа оратор мэдүүлбэ.

Соёл культурын талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байһыень республикын гэгээрэлэй министр, депутат **Т. В. Лашкарашвили** Грузиин ССР-эй арадай гэгээрэлэй хүгжэлтын жэшээ дээрэ харуулһан байна. 4—10 классуудай багшанарай 96 процентнь дээдэ гү, али гүйсэд бэшэ дээдэ һургуулитай. Бүгэдэ ниитын дунда һуралсал республика дотор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Юрэнхы эрдэмэй үдэшэнэй ба дээдэ һургуулинуудта һурадаг хүдэлмэришэн залуушуулда һайн байдал байгуулха тухайда депутат дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Хүбүүд, басагадай үйлэдбэриһөө таһалгарягүйгөөр эрдэм һургуулитай болохынь түлөө предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга тушаа тусхай пункт Арадай гэгээрэл тухай хуули гаргаха гол дүримүүдтэ оруулха шухала гэжэ тэрэ дурадхаа. Интернациональна үзэл бодолтойгоор ургажа ябаа залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй гээд оратор мэдүүлбэ.

Гоё һайханиие ойлгодогоор залуушуулые хүмүүжүүлхэ гэшэ арадай бүхы соёл культурада ехэ удха шанартай гээд СССР-эй композиторнуудай холбоонои правлениин секретарь, депутат **Д. Б. Кабалевский** хэлээ.

Техническэ дэбжэлтын туйлагдажа байһан манай үе сагта ажалша бүхэн эрдэм бэлигээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёһотой гээд Молдавиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **Г. И. Еремей** тэмдэглэбэ. Хүдөө нютагуудтахи арадай гэгээрэлэй зорилгонууд тухайда тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэһэн байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэдэг совхоз-техникумүүд шэнэ түхэлэй тусхай дунда һургуули болоо гэжэ Г. И. Еремей мэдүүлбэ. Мүнөө үедэ бүхы орон дотор дээдэ һургуулинуудые тусхай шаглалтай болгохо шухала. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Кишиневой дээдэ һургуулинууд виноград, овощ ургуулагшадые бэлдэжэ, гансал Молдавиие бэшэ, харин бүхы республиканuудые хангажа шадаха бшуу.

СССР-тэхи **арадай** гэгээрэлые саашадань һайжаруулха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэ хуулиин проектые гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд бүрин һайшаан дэмжэнэ гээд Армениин ССР-эй Ереван хотын 119-дэхи дунда һургуулиин директор, депутат **Т. Е. Шамамян** тэмдэглээ. Республика доторнай тусхай дунда һуралсал үргэнөөр хүгжэжэ, арадай ажахын түрүү бүхы һалбаринууд эрдэм бэлигтэй, дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдээр һайса хангагдажа байна гээд тэрэ мэдээсэбэ.

Партиин ленинскэ национальна политикын ашаар, аха дүү совет арадуудай туһаламжаар Туркмениин ажалшад богонихон болзор соо арадай гэгээрэлдэ ехэ амжалта туйлаа гээд Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **Б. Ф. Бурашников** хэлэһэн байна. Мүнөө үедэ Туркменистан бүхыдөө үзэг бэшэгтэй хизаар болонхой. 760 мянга гаран хүн элдэб түхэлэй һургуулинуудта һурана.

Интернациональна үзэл сурталтайгаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ дүй дүршэл тухайдаа Эстониин КП-гэй ЦК-гай секретарь, депутат **В. И. Вяляс** хөөрэбэ. Ургажа ябаа залуу үетэндэ марксистско-ленинскэ үзэл суртал, интернационализмын, совет патриотизмын, Эсэгэ ороноо **сахин** хамгаалхаар бэлэн **байха** мэдэрэл хүмүүжүүлхэ гэшэ һургуулиин гол зорилго болоно гээд Арадай гэгээрэл тухай хуули гаргаха гол дүримүүдэй проект элирхэйлэн тодорхойлно гэжэ депутат тэмдэглээ.

Хальмагай АССР-эй Целиннэ районой Оватинска дунда һургуулиин багша, депутат **В. И. Смирнова** Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республиканuудай хуули гаргаха гол дүримүүдэй проектдэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Совет һургуулиин ажал ябуулгын бүхы амжалтанууд, дүй дүршэл гол дүримүүдэй проект дотор оруулагдаа гээд тэрэ хэлэбэ. Совет арадай һуралсал ба соёл культура саашадань хүгжөөхэ талаар партиин даабаринуудые бэелүүлхэ түсэб энэ проект дотор хараалагданхай.

Хүдөөгэй һургуули хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гээд депутат мэдүүлээ.

Латвида арадай гэгээрэл һайжаруулгын дүй дүршэл тухай Латвиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, депутат **В. А. Блюм** хөөрэһэн байна.

Латвиин ССР-эй арадай гэгээрэлэй һалбарида бии байгаа шиидхэгдээгүй зарим асуудалнуудта оратор тогтожо хэлэбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, хүдөөгэй һургуулинуудай байра хангалтагүй, түхеэрэлгэнүүдээр, учебнигүүдээр мууса хангаданхай. Эдэ дутуу дундануудые усадхан зайсуулха хэмжээнүүд мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна.

КПСС-эй Хойто-Осетиин обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **Б. Е. Кабалоев** үгэ хэлэхэдээ, имагтал совет засагай жэлнүүдтэ Хойто-Осети мүнөөнэй хүгжэнги промышленностьтай, социалис хүдөө ажахытай республика болоо гэжэ тэмдэглээ. Дунда ба дээдэ һургуулинууд, эрдэмэй, элүүрые хамгаалгын, соёл-гэгээрэлэй **эмхи зургаанууд олоор байгуулагдаа.**

Урдань манай Эхэ оронэй эгээл гээгдэнги национальна нютагуудта арадай гэгээрэл, эрдэм наука, соёл культура хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ Буряадай АССР-эй Улаан-Үдэ хотын республиканска больницын таһагые даагша, депутат **А. И. Жалсараев** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Мүнөө Буряад орондо бүгэдэ ниитын уялгата наймалн жэлэй һуралсал бэелүүлэгдээд, бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда орохо байдал байгуулагдажа байна. Юрэнхы эрдэмэй һургуулигүй һуурин тосхон мүнөө республика доторнай үгы юм. Арадай соёл культурын, эрдэм гэгээрэлэй дээшэлһэн тухай иимэ тоо баримта элирхэйлэн гэршэлнэ: республикын арадай ажахыда хүдэлдэг 1000 хүнэй 604-ниинь дээдэ гү, али гүйсэд, гүйсэд бэшэ дунда һургуулитай.

Арадай гэгээрэл тухай ССР Союзай ба союзна республиканuудай хуули гаргаха гол дүримүүдэй проектые, хүдөөгэй һургуулишадань хүгжөөхэ тухай [...] ти, правительствын [...] лые Мариин АССР-эй [...] шад урма баяртайгаар [...] гээд Мариин АССР-эй [...] ветскэ районой «Рас[...] колхозой түрүүлэгшэ, [...] тат **В. Г. Новиков** үгэ [...] хэдээ тэмдэглээ.

КПСС-эй XXIV съезд[...] хойшо республикын [...] мическа, соёлой бай[...] асари ехэ хубилалтану[...] болоһон тухай уран [...] шо, депутат **Н. Л. Н[...]** (Мордовиин АССР) [...] рэнгыгээр хөөрэбэ. С[...] тэ арадай гэгээрэл һа[...] руулха тухай партиин [...] заабаринуудые дүүргэх[...] лаар тэрэ хэдэн тод[...] дурадхалнуудые ору[...] байна. Арадай гэгээрэл [...] хай ССР Союзай ба со[...] республиканuудай [...] гаргаха гол дүрим [...] хые тэрэ үгынгөө түг[...] дэ дурадхаба.

Сессиин зүблэхэ з[...] нэгэдэхи, хоёрдохи ас[...] нууд тушаа Нацио[...] ностьнуудай Соведэй [...] дани дээрэ 21 хүн үгэ [...] гэжэ түрүүлэгшээр һу[...] соносхоо. Зүбшэн хэ[...] гэсэ түтэсхэхэ. гэһэн [...] хал оруулагдажа, энэн[...] лээн абтаба.

* * *

Верховно Соведэй [...] июлиин 19-дэ хүдэл[...] үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС)

ЗАНШАЛТА ДҮРБЭДЭХИ...

Машинаар үнеэ һааха мастернуудай республиканска конкурс дээрэһээ

Шишкино һууринай урда захада түхеэрэгдэһэн һаалиин фермын газаа хүлгөөтэй. Нишэ элдэб түхэлэй автомашинанууд олоороо гүйлгэлдэнэ. Сагаан халаадуудые үмдэһэн хүнүүд обёорогдоно. Эндэмай машинаар үнеэ һааха мастернуудай республиканска ээлжээтэ конкурс болохоёо байба.

Үдэ багта республикын 7 аймагһаа энэ мүрысөөндэ хабаадахаяа 12 команда, хамта 24 бэрхэшүүл суглараад байгаа. Тэдэнэрэй мэргэжэл шадабарие тодорхойлхо олон зоотехнигууд — судьянар нишэ ерэнхэй.

Машинаар үнеэ һааха мастернуудай республиканска дүрбэдэхи конкурсые Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Н. Ф. Воробьев нээбэ.

— Нимэ конкурс республика доторнай 1970 оноһоо хойшо жэл бүри үнгэргэгдэжэ байна, — гээд нүхэр Воробьев сугларагшадта мэдүүлбэ. — Һүүлэй жэлнүүдтэ һаалиин фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, машинаар үнеэ һаадаг болохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар республикын колхоз, совхозуудай үнеэдэй 40-өөд процентнь оньһон аргаар һаагдадаг болонхой. Тингэбэшье энэ шухала арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, үнеэдые һааха түхеэрэлгэнүүд һаалиин фермэ бүхэндэ тодхогдоогүй байһаар. Мүн үнеэдые машинаар һаалгада бэлдэхэ хүдэлмэри мууса табигданхай. Хэды тиимэ байбашье, энэ табан жэлэй эсэс хүрэтэр республикын бүхы фермэнүүдтэ үнеэд оньһон аргаар һаагдадаг болохо ушартай. Энэ зорилгоор мүнөө үедэ республика дотор һаалиин фермэнүүдэй олон комплекснууд бүтээгдэжэ байна. Тиимэһээ машинаар үнеэ һааха мэргэжэлтэдые олоор һургаха хэрэгтэй. Мүнөө ажахынуудта, аймагуудта үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ эрхимлэһэн һаалишад эндэ суглараа. Энэ һориилдоондо түрүү һуури эзэлһэн һаалишан бүхэрөөсын конкурсдо хабаадахаяа Калужска областе ошохо юм.

Республикын заншалта болоһон энэ конкурсын туг үргэхэ эрхэ нёдондо жэлэй мүрысөөндэ эрхимлэгшэд — Ивалгын ОПХ-гай һаалишад Е. П. Мергенева, Д. А. Ефимова, Кабанскын аймагай Байгалай совхозой һаалишан Л. В. Буркова гэгшэдтэ олгогдобо. Конкурсын тугшье үргэгдэжэ, мэргэжэл шадабаряа туршалсахаяа һаалишад жээрэб татажа оробо.

Мүрысөөнэй гуримтай конкурсын главна судья — Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник Э. Дашиев сугларагшадые танилсуулба. Тэрэнэй ёһоор конкурсдо хабаадагшад үнеэ һааха аппарадые түргөөр, зүбөөр задалха ба суглуулан холбохо, үнеэдые һаахаар бэлдэхэ, хоёр үнеэ шабхарууглүй һайнаар һааха, тиихэдээ сэбэр һайн һү абаха, һаажа дүүргэһэнэйнгөө һүүлээр аппарадаа угааха уялгатай. Хэрбээ эдэ бүгэдые эрхим һайнаар хэбэл, хүн бүхэн 100 балл сэгнэлтэ абаха жэшээтэй.

5—6 часай туршада үргэлжэлһэн шанга тулалдаанай эсэстэ бэрхэшүүл шалгаран гараба. Эндэ Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой һаалишад алишье талаараа мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулаа. Энэ колхозой һаалишан Николай Захарович Головин 96 балл абажа, машинаар үнеэ һааха талаар республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэрээндэ чемпионой лентэ зүүлгэжэ, 1-дэхи зэргын диплом, мүнгэн шан барюулагдаа.

95,65 балл абаһан мүн лэ тус колхозой һаалишан Людмила Викторовна Корнакова хоёрдохи һуури эзэлээ. Тэрээндэ хоёрдохи зэргын диплом, мүнгэн шан үгтэһэн байна. Гурбадахи һуурида унгэрэгшэ жэлэй чемпион. Ивалгын ОПХ-гай һаалишан Екатерина Петровна Мергенева гараһан байна. Тэрэ 95 балл абажа, 3-дахи зэргын дипломдо, мүнгэн шанда хүртөө.

Энэ жэлэй конкурсдо олон залуушуул хабаадаа гэжэ онсо тэмдэглэмээр. 8—10 класс дүүргэһэн хорёодтой хүбүүд, басагад машинаар үнеэ һааха мэргэжэл яһала шудалаад байһанаа харуулаа. Залуушуулай дундаһаа Кабанскын аймагай Байгалай совхозой һаалишан Любовь Васильевна Буркова 94,35 балл абажа, хоёрдохи жэлээ эрхимлээд, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, 1-дэхи зэргын дипломоор, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. Залуу һаалишадай дундаһаа 2-дохи һуури эзэлһэн «Прибайкалец» колхозой Валентина Васильевна Конунова, 3-дахи һуурида гараһан Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Татьяна Пугачева гэгшэдтэ ВЛКСМ-эй обкомой грамота, 2-дохи, 3-дахи зэргын диплом, мүнгэн шан барюулагдаһан байна. Конкурсдо хабаадаһан эгээн залуу 15-тай хүбүүн, Кабанскын совхозой һаалишан Геннадий Соктоевто ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй Грамота, дурасхаалта бэлэг үгтөө.

Ажахынуудһаа, аймагуудһаа ерэгшэд хоёр хоёроороо команда боложо мүрысэхэдөө, эгээн ехэ баал—190,9 балл «Прибайкалец» колхозой һаалишад Л. В. Корнакова, А. А. Блохина гэгшэд абажа, 1-дэхи һуури эзэлээ. Энэ командада нэгэдэхи зэргын диплом, дамжуулгын кубок барюулагдаа.

Командануудай дундаһаа хоёрдохи һуури мүн лэ «Прибайкалец» колхозой Н. З. Головин, В. В. Конунова гэгшэдһээ бүридэһэн команда эзэлжэ, хоёрдохи зэргын дипломдо, үнэтэ шагналда хүртөө. Гурбадахи һуурида Ивалгын ОПХ-гай Е. П. Мергенева А. И. Ефимова хоёрһоо эмхидхэгдэһэн команда гаража, 3-дахи зэргын диплом абаа. Дүрбэдэхи һуури Кабанскын аймагай Байгалай совхозой команда эзэлээ. Эгээн һүүлшын хоёр һуурида Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Борьёогой совхозой командануд гараһан байна.

Машинаар үнеэ һааха мэргэжэлтэдые конкурсдо һайнаар бэлдэһэнэй түлөө Прибайкалиин аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна зоотехник Владимир Максимович Кочетов нэгэдэхи зэргын дипломдо, Ивалгын ОПХ-гай хоёрдохи отделениин зоотехник Валентина Петровна Симухина мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Конкурсдо хабаадагшадай дунда эгээн ехэ наһатай байһан ОПХ-гай һаалишан Антонида Ильинична Ефимовада мүнгэн шан барюулагдаа.

Юрэнхы дээрээ конкурс эмхитэй һайнаар үнгэрөө, саашадаа машинаар үнеэ һаадаг мэргэжэлтэдые олошоруулха хэрэгтэ туһатай байхань дамжаггүй.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

1. Конкурсын нээгдэхэ үе. Нёдондоной чемпионууд конкурсын туг үргэжэ байна (Баруун таладань).
2. Валентина Конунова үнеэ һаахаяа бэлдэжэ байна.
3. Машинаар үнеэ һааха талаар республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Н. З. Головин аппарат задалжа байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фотонууд.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ХЯҺЫН ХАЖУУДА

ГАН ХАТУУ түмэр «галта шулуун» хоёрой байгаа сагта унаанай морид хэзээшье уладхагүй, тэргэ, шарганууд һандаран һалахагүй, мүн анзаһа, борнои мэтын зэмсэг хэрэгсэлнүүд заяандаашье жэбэржэ хэбтэхэгүйл! Талын булар хүрьһые хүсэ мэдүүлэн халдаг булад хүлэгүүд бүдэржэ, заримдаа тэдэниие жэбжысэ «тахалжархиха» ушар үзэгдэдэг гэшэ.

Дабтамал уран дүшэ дээрэ хүндэ балтын эршэтэйхэнээр бууха бүри гуулин улаан гурбалжан хээтэй сахаригһаа алтан шэрээдэһэн хаха бутаран сасарна... Хадын саһанай хайлаха үеэр хүүен хааян урдадаг Бухэн голой эрье дээрэхэнэ хяһын хажууда хореод жэл хүдэлжэ байһан хүнтэй уулзажа, «балта, сабшуурһаа баатар хүсэ олоһон» гарыень шангаар адхабабди. «Анхандаа алтан ганжарта Украинада түрэжэ, холын Сибирь орондо хоёрдохи нютагаа олоһон Петр Петрович Гиря гээшэб»— гээд шогтой хурсаар харюусаадхихадань, эгсэ жаран нэгэнэйнгээ жаргал эдлэһэн хүн гэхээр бэшэ — хүнгэн сарюун харагдаба.

Нютаг голдоо алтан гартай гэлсүүлдэг энэ хүнтэй дүтэ танилсаад байхадаа, тэрэнэй бүхы наһанайнь габьяа, арадтаа туһатай үнэн шударгы ажал хэрэгынь толи дээрэ мэтэ тодороодхёо һэм. Эгээл тиимэһээ «морин өөрөө тэрээндэ туруугаа табижа тахалуулдаг юм» гээд дундабүхэнөөрхин дэмы хэлсэдэггүй ёһотой.

Петр Петрович өөр тухайгаа олон юумэ хэлэбэгүй, тиигэшье һаа, «Дархан хүнэй гар даамай, шүрбэһэлиг байхаһаа гадна өөрөө энэ хяһын дүлэн шэнги хододоо охитой байха шухала», —гэжэ доходод гэһэн үбгэжөөлэй дорюун шогтойхоноор хэлэхэдэнь, улам һонирхол түрэжэ: «Петр Петрович, та хуушан түхэлөө алдаагүй, урда мэтэ хүнгэн сарюун байнат даа», —гэхэдэмни:

—Нёдондо жэл жара хүрэжэ, пенсидэ гараа һэм. Тиигээшье һаа, һураһан юумэ һураар татуулхагүй гэдэгтэл, шадалайнгаа зэргээр хүдэлһөөр ябанаб. Үхибүүд томо боложо, туһада оронхой. Бултадаа юһэбди. Юу хэлэхэб даа, саг жэлэй энхэ тайбанаар оршохо бүри һанаа дүүрэн, сэдьхэл һайхан байгдана гэшэ. Хүгшэн бидэ хоёрто ехэ юумэн хэрэгтэй бэшэ даа—далаад түхэриг пенсимнай дүүрэн хүрэдэг, — гээд, тэрэ заяанайнгаа шуран хүдэлсэ, зан заншал табяагүй энэ хүнэй ама хахалан хөөрэхэдэ, наһан үеэрээ хяһын хажууда байһан нюурайнь шанаа хүрилэн харагдана.

«Ажал хүдэлмэри гэшэ хэр угһаа хойшо хамаг баялигай үлзы дээжэнь байһан юм» гэжэ хододоо баталан хэлэдэг буурал ехэ эсэгынь заабари үгэнүүд огто гадуур ошоогүй, үри бэенэрэйнь хожомоо үнэн зүб замаа тодолхо хэрэгтэ алтан гадаһанииншье боложо магад. Өөрынь һайхан жэшээ, үнэн зүб һургаал заабари гэшэ ушартайл байһан ёһотой...

ХҮН БҮХЭНЭЙ хуби заяан элдэбээр тохёолдодог. Украинын үрэжэлтэй элдин талада түрэһэн Петя хүбүүн хүнэй зэргэ ганзага даадаг болоходоо, Харьков хотын мэргэжэл олгодог жэшээтэ һургуулида (мүнөөнэй (ГПТУ) хоёр жэл соо һуралсажа, «инструктор-кузнец» гэһэн үнэмшэлгэтэй болоод, тэндэхи заводуудай нэгэндэ түмэршэ дарханаар ороһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ хүн кузьницын хөөргэтэй наһа-найнгаа эгээн золто үдэрнүүдые холбоһон заятай.

«Бүри багахан ябахадаа үрөөһэн хүлни эрэмдэг боложо, сасуутан нүхэдэйнгөө сэрэгтэ мордоходонь, холын хүдөө нютагта тракторнуудые «тахалдаг» ажалтай байһан хүм даа», —гэжэ мүнөөшье Петр Петрович наадан һагад хөөрөөдхидэг.

Яахабши теэд, хүн гээшэ өөрынгөө үйлэ хубиһаа ахалдаггүй юм гэгшэ гүбэ. Ара талын ажалдашье байхадаа энэ хүн илалтын хяһа шэрээлсээ, мүнөөшье амгалан сагай зэр зэмсэг хурсадхан дабтаһаар ябана бшуу.

Илангаяа хабарай тариалга болоод ургаса таряа хураалгын түлэг үе соогуур тоншохо юумэн барагдаха бэшэ — одоол эндэ юумэн бүхэндэ ами оруулжа шададаг ёһотой «профессорнууд» гэшэ гээд тэдэниие нэрлэмээр.

Һаяхана Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи отделенеэр ябахадаа жииррэй түмэршэ дарханай жэшээтэ ажал хэрэгээр һонирхогдоо һэн. Даалгагдаһан хэрэгтээ даамай зохидоор хандадаг, юумэн бүхэниие ехэ яаран тэбдэнгүйгөөр, үлүү дутуу ябасагүйгөөр бүтээдэг гэхэ гү, али ондоогоор хэлэхэдэ, өөрынгөө дуратай хэрэгтэ бүхы шунал хүсэлөө зорюулһан, тэрэнэйнгээ бодото аша туһа, ушар еһыень сэгнэжэ шадаһан хүн гэжэ маргалтагүй сэхэ хэлэхэ байнаб. Яахадааб гэбэл, дүшэн жэлэйнь ажалай намтар — энээнэй эли тодо гэршэ:

Ханын часай стрелкын «5» тооһоо үнгэрбэшье, кузница соо хяһын дүлэн соробхилһон зандаа байба.

— Хүдэлмэриинтнай саг хэзээ дүүрэдэг бэ? — гэжэ һонирхон асуухада:

—Сагайнгаа хэмжүүрээр үнгэрөө юм бэзэ. Харин ажалай талаар... мэдэнэгүйлди даа,— гэжэ тэрэнэй туһалагшань гүбэд гээд, түмэрэйнгөө халуунда бушуухан дабтажа оробо. Петр Петрович өөрөө элдэб дэгээ, гохонуудые наряар өөлэн заһажа, дахяад тэдэнээ хөө руу булажархиха юм. Тиигээд үлеэдэг электро-соргынгоо оньһо даран сасуу:

— Тэды эдыдэ ажалнай лаб дүүрэхэ гэжэ хэлэхэнь бэрхэтэй байна. Илангаяа мүнөө. үбһэ хураалгын урда тээ заһаха юумэн барагдаха бэшэ даа, —гэжэ хэлээд, хяһа сооһоо улаан хээтэй сахариг гаргажа, дабтан тоншохынь тэндэ:

— Ябашоо гэжэ һанади, ямар һайн юм гээшэ! Урагшатай заяатай ул[...] байнабди,—гэһэн баярта[...] мэгдүү абяан үүдэн тээ[...] дуулдаба. Эрьежэ харах[...] дамнай, үбэлэй малгайта[...] нюдэнэй халхабша ш[...] нүүдтэй хэдэн механизат[...] хүбүүд дархан баабайн [...] жууда ерээд, гуйхаһаа на[...]гуур:

— Петр Петрович, [...] жаалдамарыемнай мэнэ [...] һээр, сэхэдхэжэ үгэхэ [...] лоолта даа. Ондоо ар[...] байхагүй. Бүри яажашь[...] ядаабди, —гэжэ бригад[...]рынь хэлэбэ.

— Ээ, үшөө механизато[...]нуудби гэлдэхэт... — гэж[...] түмэршэ дархан нюдэнэй[...] гөө шэл дээгүүр хялам [...]жэ харан сасуу шогтойх[...]ноор хахан хэлээд, бодол[...] гүйлгэн, уран гарайн[...] эди шэди гаргаһыень эн[...] дурдаһанай үлүү ха.

—Гар үзүүрэй нар[...] ажалһаа эхилээд элдэб [...] хэлэй орео оньһон зүйлнү[...]дые дархан һэмби гээд [...] хүн бүхэн хэдэг, бүт[...]дэггүй хаям. Машина з[...] сэгүүдэй эмдэрхэдэ бодо[...]лэ колхозой МТМ тээ[...] гүйлгэлдэжэ байха сү[...] забдашье заримдаа ол[...]доггүй... Хүдөө зоной аж[...] мэдээжэ. Аргагүй ушар[...] гарахада алтан гартай хү[...]дөө хандахал баатай бо[...]догбди,—гэжэ эндэхи от[...]лениие эрхилэгшэ С. С. К[...]рякин нүхэр Гиря тух[...] хөөрөө һэн.

ХОРЕОД ЖЭЛДЭ хар[...]гылһан танил зүр[...]рөө шамбай янзын. хүн[...] сарюун үбгэжөөл үглөө [...]хэндэ ажалдаа яаран гэ[...] хэлдэг. Ошотойхон хү[...] утаагаа дуулим дайдын г[...] руу бүр-бүрхэн бааюула[...] байдаг соморхон кузни[...] эзээе хүлеэнэ.

«Амар сайн, Петрович[...] гэжэ нютагаархиниинь уу[...] захал бүхэндөө тэрээн[...] үглөөнэй баяр хүргэдэ[...] Илангаяа Николай Черн[...]говский, Василий Ефимо[...] Иван Суслов, Виктор Са[...]мойлов мэтын олон тос[...] механизаторнууд, Жарг[...]лантын малшад. Харгана[...]гай хонишод— урагшаа [...]наатай энэ хүндэ гүн сэд[...] хэлэй баяр баясхалан хү[...] хэдэг... Хэды олон дээ[...] гарай мэргэжэлтэй дарх[...] шуулые энэ хүн бэлдээ[...] гаргааб даа! Наһанай[...] намтар үшөө юун зузаал[...] гэхэдэ, тэрэ олон удаа үн[...]тэ шан бэлэгүүдтэ хүр[...]һэн.

Совет энэрхы жама ёһо[...] хүнүүдтэ алба хэхэ гээш[...] угтаа тон хүндэтэй, хүшэ[...]шье тушаал. Теэд угаа ш[...]халань гэхэдэ, зоной эт[...]гэл хүндэһөө үлүү ехэ ша[...]нал хайра бии юм аал?

Шэнэ гэрнүүдтэ түбх[...]нэн ородог ажалша бү[...]нэр, сагаан эдеэн хэшэгт[...] малшад болоод, үгышн[...]һаа, газар хахалжа, тар[...] таридаг, бүшмэг үнд[...] үбһэ ногоо ургуулдаг х[...]нүүд—бултадаа Петрович[...]то энэрхы сэдьхэлэй[...] үгэнүүдые зорюулдаг; т[...] гээшьегүйдөө арганьгүй-[...] хамтын баялигай үлз[...] һайхан урасхал соо тэрэн[...] зайлашагүй нэмэри дуһа[...] бии бшуу.

Ч.-Ц. САНЖИЕВ.
Сэлэнгын аймаг.

СОВЕТ ЭРДЭМТЫН НЭРЭМЖЭТЭ

БАКУ. Эртэ урда сагай организмуудай шэнэ түхэл олоһон американ эрдэмтэ палеонтолог тэрэнээ «Алиеви» гэжэ нэрлэбэ. Американ палеонтологическа бүлгэмэй Бакуда эльгээгдэһэн зохёолнууд соо иимэ мэдээсэл бии.

Азербайджанай Наукануудай академиин Геологиин институтдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Хосров Алиевай хүндэдэ иимэ нэрэ үгтөө гээшэ. Азербайджан эрдэмтэ геологуудта нефть болон газай уурхайнуудые элирүүлхэдэнь туһалха шэнжэлгэнүүдые хэһэн байна.

Х. Алиевай монографи болон зарим тэды статьянуудыс Калифорниин университедэй профессор Вильям Риедел англи хэлэн дээрэ оршуулжа, университедэй хэблэлдэ толилһон байха юм.

АН ШУБУУДЫЕ ОЛОШОРУУЛХА ЗОРИЛГОТОЙГООР

АЛМА-АТА. Тянь-Шанинн хойто ташаланда тон шухаг амитад болон шубуудай байрладаг 46 мянган гектар талмай газар Кзылджигидинскэ гүрэнэй агнуури эрхилдэг ажахыда дамжуулан үгтэбэ. Эндэхи амитадай тоо толгойе байгаалиин эрхэ байдалда олошоруулха гээшэ тус ажахын гол зорилгонь болоно.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

— Кзылджигидинскэ ажахы шэнги үшөө арбан хоёр ажахы республикада байгуулагданхай, — гэжэ Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи заповеднигүүд болон агнууриин ажахын управлениин начальник энээн тухай хөөрэхэдөө, ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. — Эдэ ажахынуудта 900 гаран мянган метр талмай газар дамжуулан үгтэнхэй. Бодон гахай, гүрөөл болон бусад ангуудые барижа, ондоо газарта абаашан үдхэжэ, тоо толгойень олошоруулхые ажаһынууд түсэблэнэ. Гансал эрдэмтэдэй зууршалгаар иимэ ангуудта агнуури хэгдэхэ байна.

(ТАСС-ай корр.).

ВЬЕТНАМДА — БЕТОН ГАРГАДАГ ЗАВОДУУДЫЕ

Вьетнамай Демократическа Республикын бетоной заводто технологическа түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэ ехэ захил Славянска машина бүтээлгын заводто оронхой. Энэмнай ехэ барилганууд болон заводуудта бетон бэлдэхын түлөө хүсэтэ стационарна түхеэрэлгэ болохо юм. Часай турша соо табин дүрбэлжэн метр бетон гаргаха аргатай.

Иимэ байгууламжатай бетон гаргадаг заводууд гидроэлектростанци, металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые, хүндэ индустриин бусад барилгануудые бодхоолгодо таарамжатай байһанаа харуулаа.

Славянскһаа бетоной ба зөөлэн холисонуудые бэлдэхэ автомат завод вьетнам нүхэдынь мүн лэ абаха юм. Иимэ предприяти автомагистралиин, аэродромой болон ехэ гидро-түхеэрэлгэнүүдэй, туннель болон хүдөө ажахын бусад барилгануудые хээрэ газаа бетоноор хангаха аргатай.

А. КАРБУН.
(АПН).

ПОЛЬШЫН НҮХЭДЭЙ КОНКУРС

ВИЛЬНЮС. Польшын «Орбис» гэжэ аяншалгын бюрогой, хилын саанахи оронуудай хани нүхэсэлэй ба соёл культурын холбоо байгуулха бүлгэмэй Литвагай отделениин, Вильнюстэ польсю хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг республиканска «Червоны штандар» газетын үнгэргэһэн «Нүхэдэй харилсаа холбоон» гэжэ конкурсын дүн согсологдобо. Энэ хадаа Польшын ба Советскэ Союзай бусад организацинуудтай хамта «Червоны штандар» газетын соносхоһон арбадахи конкурс болоно. Мүнөө тэрэ СССР ПНР хоёрой хоорондохи хани нүхэсэл, холбоо барисаан ба харилсан туһалалсалга тухай хэлсээнэй 28-дахи ойн баярта зорюулагдаа.

Литваһаа гадна, Белоруссиһаа, Латвиһаа, Эстониһоо, Украинаһаа, РСФСР-һээ гурба мянга гаран бэшэг конкурсдо ерээ. Конкурсдо илагшад Каунасай медицинскэ институдай профессор Альфредас Смайлис, Эйшишкес хотын дунда һургуулиин наймадахи классай һурагша Мария Готовецка, Вильнюсэй районой Медининкайдахи дунда һургуулиин директорэй орлогшо Кристина Романовска гэгшэд Польшын Арадай Республикадахи Копернигэй түрэһэн, ажаһууһан газарнуудаар аяншалха гол шагналнуудые абаба. Олонхи асуудалнуудта зүбөөр харюусаһан үшөө 46 хүн дурасхаалта бэлэгүүдтэ хүртөө.

Б. АКСТИНАС,
АПН-эй корр.

ТУРКМЕНИИН ССР. Эндэхи сүл губи жэл бүри хэдэн миллион тонно «хара алта» үгэдэг байна. Небитдагай комплексно геолого-бэдэрэлгын экспедици Каракумда үшөөл бэдэрэлгэ хэһээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Каракумай элһэн сүл губида геологуудай отряд ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДТА НЭМЭЛТЭ ЕРЭНЭ

Ороной дээдэ һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэбэ. Һуража байһан студентнэр, диплом абаһан залуу мэргэжэлтэд орон соогуураа таража ошобо. Тиин мүнөө дээдэ һургуулинуудай аудиторинууд, коридорнууд соо дахин шуяатай, хүлгөөтэй боложо байнхай. Студент болохые хүсэгшэд эндэ ерэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ 920 мянга гаран хүн ороной 825 дээдэ һургуулида һурахаяа ороходо юм.

...Москвагай энергетическэ институт. 25 мянган студент энэ дээдэ һургуулида һурадаг. 2 мянга гаран залуушуул нэгэдэхи курсда абтаха байна «Манай институтда һурахаяа орыт!» гэһэн плакат холоһоо харагдана.

Мүнөө залуушуулые институтда абаха комиссида халуун хаһа ороод байнхай; дунда һургуули дүүргэгшэдһээ документнүүд олоороо ороно. Дээдэ һургуулида һурахые хүсэһэн хүн бүхэн тухай данса баримтануудые шэнжэлхэ, абтаһан мэдээсэлнүүдые гуримшуулха хэрэгтэй. Олон мянгаад хүнэй дундаһаа бүхы наһаяа элшэ хүсэндэ зорюулхые һанаашалагшадыень шэлэжэ абаха шухала.

— Саарһа дансануудаа эльгээхэ тухай соносхол гаргахаһаа урда тээ абитуриентнүүдтэй танилсажа эхилдэгбди, — гэжэ МЭИ-гэй залуушуулые институтда абаха комиссиин түрүүлэгшын орлогшо доцент А. М. Князев хэлэбэ. — Ямар хүнүүдэй манай институтда һураха байһаниинь шухала удха шанартай юм. Ерээдүйнгөө мэргэжэл тухай мэдэхэ болоһон хүнүүд институтда ороходо ёһотой бшуу. Тиимэһээ энэ мэргэжэл тухай тэдээнтэй юрэнхы хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэгбди.

Һуралсалай жэлэй үедэ манай институт һургуулинуудтай нягта холбоо байгуулһан байна. Элитэ мэдээжэ эрдэмтэдтэй, дээдэ һургуулинуудай багшанартай, студентнэртэй уулзалгануудай үдэшэ, институдай лабораторинуудтай, кафедрануудтай аха классай һурагшадые танилсуулга, дунда һургуули дүүргэхээ байгшадта тусхай лекцинүүдые уншалга — эдэ бүгэдэ ерээдүйнгөө мэргэжэл шэлэхэ, хүсэ шадалаа зүбөөр сэгнэхэ, энэ тэрэ мэргэжэлдэ дуратай болохо арга дунда һургуули дүүргэгшэдтэ олгодог байна. Али бүхы олимпиадануудһурагшадай дунда үргэнөөр алдаршанхай. Элдэб хото городуудай, һуурин тосхонуудай һургуулинуудай олон зуугаад һурагшад эдээндэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Ерээдүйн абитуриентнүүд институдай дэргэдэ хүдэлдэг физико-математикын һургуулида шуналтайгаар һуралсана.

Гол түлэб шэлэһэн мэргэжэлээрээ үйлэдбэриин стажтай абитуриентнүүдые институтда абаха тухайда ехэ анхаралаа хандуулдаг байнабди гэжэ А. М. Князев хэлэбэ. Түрүү олохон предприятинуудтай, жэшээлхэдэ, ниислэл хотын «Динамо», «Москабель», «Компрессор» заводуудтай, Калугын турбинна заводтой, Шатурска ГРЭС-тэй, мүн бусад предприятинуудтай институт бата бэхи харилсаа холбоотой юм. Эндэ ажалладаг залуу хүдэлмэришэдэй дундаһаа олон хүнүүд манай институтда һурахаяа ородог. Үйлэдбэриһөө таһарангүй бэлэдхэлэй таһагуудта, мүн үдэшын ба заочно бэлэдхэлэй курсануудта һуралсажа, эрдэм мэдэсээ дабтан һэргээхэдэнь туһалдагбди. Факультедэй бригаданууд Москва шадарай хотонуудаар, ороной элдэб заха булангуудаар ябажа, институтда һурахаяа орохо залуушуулай дунда ехэ хүдэлмэри хэдэг. Уулзалгануудта, хөөрэлдөөнүүдтэ, физико-математикын конкурснуудта бэлигтэй бэрхэ залуушуулые бэдэрһэн байнабди.

Институтда абаха комиссиин хүдэлмэритэй холбоотой техническэ олон асуудалнуудые шидхэхэ хэрэгые хүнгэн болгохын тула манай энергетическэ институт электронно-тоолон тодорхойлолгын техникэ үргэнөөр хэрэглэнэ.

Автомат мэдээсэлэй түхеэрэлгэнүүд ороной бусадшье дээдэ һургуулинуудта хүдэлдэг юм. МЭИ-дэ зохёогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүд олохон талаараа һайн юм. Шухала хэрэгтэй данса баримтануудаар залуушуулые институтда абаха комиссиие, институдай ректорадые, министерствые дары түргөөр хангаха арга олгоно.

Мэдээсэлэй түхеэрэлгэ институтда тодо наринаар хүдэлнэ. Институтда абаха комиссиин түбэй зал соо табигдаһан 10 телевизор һуралсалай телецентрэй филиалтай холбоотой. Багшанарай, эрдэмтэдэй, студентнэрэй хэлэһэн үгэнүүд эдэ телевизорээр дамжуулагдажа байдаг. Тусхай фильмүүд дээдэ һургуулиин ажабайдал тухай, энергетигүүдэй эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэри тухай хөөрэнэ. Энэ тэрэ факультедтэ хэды хүнүүдэй мэдүүлгэ бариһан тухай, нэгэ һууриda хэды хүнүүдэй болоод байһан тухай, хамтын байра тухай баримтанууд гэрэлтэдэг табло дээрэ дары түргэнөөр бэшэгдэн харуулагдадаг байна.

Эрдэм, техникын мүнөөнэй хурдан түргэн хүгжэлтэ дээдэ һургуулинуудта орохые хүсэгшэдтэ ехэ эрилтэнүүд табигдана. Абитуриентнүүдые һайнаар шэлэжэ абахадаа, дээдэ һургуулиин гол зорилго — манай техникэ, эрдэм наука ба соёл культура хүгжөөн баяжуулха уялгатай, политическэ талаараа болбосоролтой мэргэжэлтэдые орондоо бэлэдхэн үгэхэ зорилго урдаа табина.

(ТАСС-ай корр.).
Москва.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ВЫСТАВКЫН ГЛАВНА КОМИТЕДЭЙ

ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй АЙМАГ, АЖАХЫНУУД БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ 1973 ОНОЙ СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ВЫСТАВКЭДЭ ХАБААДАГШААР БАТАЛХА БА ШАГНАХА ТУХАЙ

1972 ондо хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ амжалта туйлаһанайнь ба «СССР-эй ВДНХ-гай 1973—1975 онуудай гурим ба дүнгүүдые» дүүргэһэнэйнь түлөө СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын Главна комитет иигэжэ тогтообо:

Выставкын дипломууд болон медальнуудаар шагнаха:

УЛААН-УДЫН АЙМАГҺАА

Нэгэдэхи шатын дипломоор ба арадай хүгжэмэй инструментнүүдээр болон пианинаар

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермэ

Алтан медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Сазонова Крестинья Григорьевнае — шубуунай фермые даагша.

Бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Гребенщиков Ананий Даниловичые — ветеринарна фельдшер, **Плотникова** Анна Ларионовнае — шубуушан, **Михалёва** Татьяна Маркеловнае — шубуушан, **Кошелева** Надежда Фёдоровнае — шубуушан.

Хүндэлэлэй диплом ба «Рубин-707» гэжэ үнгэтэ телевизорээр

«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын Посельскэ үүлтэртэ малай фермэ

Алтан медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Ермолаев Афанасий Григорьевичые — фермые даагша.

Мүнгэн медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Портнягина Клавдия Семёновнае — ветеринарна техник, **Игумнова** Татьяна Гавриловнае—тугалшан, **Хвостова** Евдокия Алексеевнае — малшан.

Бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Логинова Надежда Николаевнае — малшан, **Ермолаева** Елена Ивановнае — һаалишан, **Бурдуковская** Валентина Васильевнае — һаалишан, **Барташкина** Василиса Баировна — һаалишан, **Билсагаева** Виктория Сергеевнае — һаалишан.

Нэгэдэхи шатын дипломоор ба РАФ-977-ДМ автобусоор

АН ҮСХЭБЭРИЛДЭГ «ЗАБАЙКАЛЬСКИЙ» СОВХОЗ

Мүнгэн медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Молев Владимир Ивановичые — директор, **Матрёнин** Александр Абрамовичые — ахалагша ветеринарна врач, **Сапунова** Галина Ивановнае—ан үсхэбэрилэгшэ, **Ткачёва** Секлетинья Фёдоровнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Соболев Анатолий Николаевичые — ахалагша зоотехник, **Плесков** Михаил Герасимовичые — ахалагша инженер, **Грудинина** Нина Васильевнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Будникова** Пелагея Изотовнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Думнова** Ульяна Григорьевнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Ефимова** Степанида Ивановнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Лобанова** Легзора Георгиевнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Баландина** Алевтина Георгиевнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Назарова** Вера Ефимовнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Фёдорова** Ксения Евдокимовнае — ан үсхэбэрилэгшэ. **Зайкова** Полина Иудовнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Чеклова** Людмила Маркеловнае — ан үсхэбэрилэгшэ, **Полковникова** Мария Архиповнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Хоёрдохи шатын дипломоор

Үүлтэртэ мал үсхэбэрилхэ Буряадай гүрэнэй нэгэдэлэй Улаан-Удын малай үүлтэр һайжаруулха түб предприяти.

Мүнгэн медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Тарасов Георгий Лаврентьевичые — дирекор. **Цыденова** Дулма Цыреновнае — хонишон.

Бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Собенников Павел Мефодьевичые — главна зоотехник, **Архипов** Фёдор Егоровичые — ахалагша зоотехник. **Соболев** Василий Васильевичые — автомеханик, **Чердонов** Тумун Жаргаловичые — үрэһэ абалгын техник, **Баторова** Елизавета Николаевнае — хонишон, **Фадеева** Галина Михайловнае — малшан, **Леонов** Егор Алексеевичые — шофёр-экспедитор, **Булсахаев** Леонид Борисовичые — шофёр-экспедитор, **Варфоломеев** Александр Ермиловичые — шофёр-экспедитор.

* * *

Алтан медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Кожевникова Зоя Николаевнае — Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Дымбрынова** Лубсан Будаевнае— Ивалгын ОПХ-гай овощ ургуулагша.

Мүнгэн медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Степанова Степанида Перфильевнае — һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан.

Бронзо медаляар ба үнэтэ бэлэгээр

Рыжаков Фёдор Ферапонтовичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нуга сабшалан һайжаруулха звеное даагша, **Кушнарёв** Иван Герасимовичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нуга сабшалан һайжаруулха звеногой гэшүүн, **Васильев** Максим Трифоновичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон, **Павлов** Самуил Ульяновичые — «Искра» колхозой хонишон, **Седых** Любовь Николаевнае — һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Максимова** Зинаида Георгиевнае — Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Паршукова** Полина Прокопьевнае — Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Рандина** Анастасия Филипповнае—Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Зайцева** Валентина Перфильевнае—Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан, **Телешев** Феофан Андреевичые—Һуралсалай «Байгал» ажахын малшан, **Цыренов** Бальжинима Соктоевичые—Һуралсалай «Байгал» ажахын хонишон. **Овчинникова** Матрёна Иннокентьевнае — Ивалгын ОПХ-гай тугалшан, **Базарова** Цырма Базаровнае — Ивалгын ОПХ-гай тугалшан, **Каратуев** Спиридон Алексеевичые — Ивалгын ОПХ-гай нуга сабшалан һайжаруулагшэ, **Калёных** Константин Николаевичые — Ивалгын ОПХ-гай луговод, **Коногоров** Борис Михайловичые — Ивалгын ОПХ-гай комбайнер. **Туробов** Геннадий Николаевичые — Ивалгын ОПХ-гай малшан.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ АШАГ ҮРЭ

ЮҺЭДЭХИ ТАБАН жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи жэлэй түрүүшын хахад дүүрэбэ. Энэ үе соо Буряад ороной ажалшад түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе угтуулан, социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлжэ, габшагай һайнаар ажаллаһан байна. Тиигэхэ зуураа республикын колхоз болон совхозуудай таряашад ба механизаторнууд, һаалишад, хонишод, мал адуулагшад ажалай һайн үрэ дүн туйлаһан байха юм.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри хаһа сагтаа, агротехническэ һайн шанартайгаар дүүргэгдэһэн байгаа. Энэ хабартаа республикын ажахынуудта шэнэ газар элдүүрилжэ, таряалангай газар үргэдхэхэ талаар горитой ажал ябуулагдаа һэн.

Республикын колхоз, совхозууд хахад жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха арадай ажахын түсэб 136 процент, һү —104 процент, үндэгэ—118 процент, ноoho—182 процент дүүргэбэ. 2 мянгаад тонно мяхан, 477 тонно һүн, 4 миллион 467 мянган үндэгэн, 2.286 центнер ноoһон нёдондоной энэ үеынхиһөө үлүү ехээр бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаһан байна. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ тушааха талаар Хэжэнгын, Яруунын, Хурамхаанай, Сэлэнгын, Захааминай аймагуудай ажахынууд һайн дүнгүүдтэй байба.

Буряадай республикын промышленностиин, транспортын, барилгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд баһал һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр ажаллажа гараа. Даб дээрэ тоологдоһоной ёһоор, промышленна продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб 103 процент дүүргэгдэжэ, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэһэн байна. Үйлэдбэриин, соёл гэгээрэлэй, ажаһуудалай хэдэ хэдэн объектнүүд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаа.

Тиигэжэ республикымнай хүдэлмэришэн анги, хүдөөгэй малшад болон механизаторнууд, арадай интеллигенци алтан ойн һайндэрые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтажа, политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда энэ һайндэрөө тэмдэглэһэн байна.

Январь-июнь һаранууд соо хамта дээрээ 2000 гаран, тэрэ тоодо июнь һарада 281 бэшэг редакцида ороһон байна. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө хэдэн арбаад бэшэгээр олон болоно. Редакцида орожо, газетэдэ толилогдоһон бэшэгүүд, корреспонденцинүүд ба статьянуудые шэнжэлэн харахадаа, КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө яажа тэмсэжэ байһан тухайгаа, байгша ондо коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөнэй шэнэ эршэтэйгээр дэлгэржэ байһан тухай республикын ажалшан арад мэдүүлнэ. Партийна, совет, профсоюзай органуудай хүтэлбэрилхы үүргэ тушаа, соёл-гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай болон бусад эмхинүүдэй ажал хэрэг тухай баһал олохон бэшэгүүд ороһон байна. Тиихэдэ зарим нютагуудта дайралдадаг хуушан сагай үлэгдэл, ажал хүдэлмэриин дутагдалнууд тушаа хэдэн шүүмжэлхы бэшэг орожо, газетэдэ толилогдоо.

Байгша оной апрель һарада КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум болоожо, «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин ЦК-гай уласхоорондын ажал ябуулга тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тус асуудалаар республикын аймагуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд май-июнь һарануудта болоо һэн. Тэдэ суглаануудай ямараар үнгэрһэн тухай тобшохон мэдээсэлнүүд аймаг бүхэнһөө шахуу газетэдэ толилогдоо. Түрэл партиингаа Центральна Комитедэй, ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй уласхоорондын ажал ябуулгые бүримүһэн һайшаан дэмжэжэ байһан тухайгаа республикын коммунистнууд, бүхы ажалшад нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр ФРГ-дэ, США-да, Францида ошожо, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха талаар ашатай туһатай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые республикын ажалшад зүрхэ сэдьхэлээ ханангаар һайшааһан байха юм. Эндэ нэгэ багахан жэшээ харуулая. «Түрэл партиингаа баримталдаг хараа шугамые үнэн сэдьхэлһээ дэмжэнэб. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй США-да ошоод, амгалан байдалай түлөө хэлсээнүүдые хэһэндэ баяртайб» гэжэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша, запасай полковник Д. Ямпилов манай газетэдэ бэшэһэн байна. Нүхэр Л. И. Брежневэй Холбоото Штадуудта ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай иимэрхүү удхатай олон бэшэг орожо, газетэдэ толилогдоо һэн, үшөө тиимэ бэшэгүүд ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Байгша оной июниин 17-до нютагай Соведүүдэй һунгалта боложо үнгэрбэ. Энэ тон ехэ удха шанартай политическэ кампани республикын нютаг бүхэндэ һайн бэлдэлгэтэйгээр, ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үнгэрөө. Тэрэниие һунгуулиин участогуудһаа абтаһан тобшохон мэдээсэлнүүд эли тодоор харуулна.

Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотодо), сельскэ, сомоной ба поселогуудай Соведүүдтэ хамтадаа 8381 хүн депутадаар һунгагдаба. Соведүүдтэ һунгагдаһан депутадуудай дунда 5087 хүдэлмэришэн ба колхозник, 3747 эхэнэр, 4889 хүниинь партийна бэшэ депутат болоно. Һунгагдаһан бүхы депутадуудай 2064 хүниинь 30 хүрэтэр наһатай, 1205 хүниинь ВЛКСМ-эй гэшүүд, 4977 хүниинь урдахи зарлалай депутат байгаагүй болоно. Һунгалтада бүхы шахуу һунгагшад хабаадалсажа, коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэһэн байна.

Үнгэрэгшэ һара соо республикын алтан ойдо зорюулагдаһан олон тоото статья болон корреспонденцинүүд, тобшохон мэдээсэлнүүд газетын хуудаһануудта толилогдоһон байгаа. Тиихэдэ колхоз ба совхозуудта хонидой ноoho хайшалалга эхилээд, энэ шухала хүдэлмэриин ябаса тухай баһал олон бэшэг редакцида ерэжэ, газетэдэ барлагдаа һэн. Мүн партийна, комсомолой организацинуудай ажал ябуулга тухай, мүн бусад олон асуудалнуудаар хэдэ хэдэн материалнууд газетэдэ гаргагдажа, уншагшадта мэдээсэгдээ.

Хүндэтэ уншагшад, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд! Июль һара хахадлажа, республикымнай колхоз ба совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын харюусалгатай хаһа эхилбэ. Тиихэдэ мал адуулагшад, һаалишад зунай налагай сагта адууһа малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлжэ, хямдасантай продукци ехээр абахын түлөө шармайн оролдожо байна. Газар таряалангай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон механизаторнууд баян ургасын түлөө тэмсэлдэ жагсажа, машина техникэеэ заһабарилжа, ургасын хойноһоо харууһа хэжэ байнхай. Богонёор хэлэбэл, ажалша коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөн үргэгдэжэ, ажалай эршэ улам шангадажа байна. Эдэ бүгэдэ тухай уран хурсаар, удха түгэлдэрөөр зураглан бэшэжэ, редакцида эльгээжэ байхыетнай хүсэнэбди.

Виктор Иванович Сатаев хоридохи жэлээ Улаан-Үдын авиационно заводто слесарээр хүдэлнэ. Энэ олон жэлнүүд соо эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ слесарь В. И. Сатаев.

В. СЕРДЮГЭЙ фото.

ШАДАМАР АЖАЛШАН

Тээгдэ тосхондо коммунист Дондок Баранзаевич Доржиев гэр бүлөөрөө ажаһуудаг. Энэ нүхэрнай Хүрбын совхоздо механизатораар хүдэлнэ. Гэхэ зуура түрэл совхозойнгоо таряалан дээгүүр тракторшье, комбайншье жолоододог. Мүнөө комбайнаа заһабарилжа, шэнэ ургасын таряа хуряалгада эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ байнхай.

Дондок Доржиев дүй дүршэлөөр яһала баян даа. Тэрэнэй дүршэлые залуу механизаторнууд халан абаха гэжэ оролдодог. Мүн өөрөөшье залуу нүхэдтөө туһалалсахые хүсэдэг. Хэһэн ажалынь хододоо шанар һайнтай байдаг юм. Энэ нүхэр ажалдаа эрхим амжалта туйлажа, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ таряа хуряалга дээрэ ажалай һайн үрэ дүн туйлажа, Москвада ВДНХ ошохо түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаа һэн. Тиигэжэ Эхэ оронойнгоо ниислэлээр аяншалжа ерээ.

Доржиевтан үнэр баян: арбан үхибүүтэй. Зоригто хүбүүниинь Үдын совхоздо трактористаар хүдэлнэ. Бэшэниинь Тээгдын дунда һургуулида һурадаг. Ерэхэ һуралсалай жэлдэ Люда басаганиинь 10-дахи класста һураха юм. Мүн һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдыншье олон.

Дондок Баранзаевич юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, бүри эршэтэйгээр ажаллана, ехэ амжалта туйлаха хүсэлэнтэй.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хорнин аймаг.

ХААНАШЬЕ ТҮРҮҮ

Михаил сэрэгэйшье албанда байхадаа, урдань дайралдаһан ямаршье хүшэр байдалһаа тунхаридаггүй, зоримгой байһанаа харуулаа һэн. Частиин командованиин зүгһөө тэрэнэй абаһан олон Хүндэлэлэй грамота, «Солдадай шэн габьягай түлөө» гэһэн дүрбэн значок энээниень гэршэлнэ. Дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличник, эрхим спортсмен байһан юм. Мүн ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, духовой оркестртэ наададаг бэлэй.

Залуу сэрэгшэ албанһаа бусажа ерэһээр Бэшүүрэй тоһоной заводто ажаллажа эхилбэ. Тэрээндэ «ГАЗ-51» түхэлэй хуушан машина даалгажа үгэбэ. Михаил хуушан машина харахадаа, урмаа хухараагүй һэн. Тэрэнээ заһабарилаад, удангүй элдэб ашаа зөөжэ эхилбэ. Мүнөө тэрэ табан жэлэй туршада тоһоной заводто хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо жолоошоной зэмээр машина эбдэржэ, нэгэтэшье һаатаагүй.

Ажалда абьяастай жолоошон Михаил Пантелеев үдэрэйнгөө даабари хододоо 150 — 170 процент дүүргээд лэ байдаг. Эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

Мүнөө жолоошон М. И. Пантелеев тосхонойнгоо ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Бэшүүрэй соёлой байшангай дэргэдэхи уран һайханай коллективэй гэшүүн, эдэбхитэй дружинник гэжэ тоологдодог.

Түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй алтан ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа М. Пантелеев нэрэтэй солотойгоор дүүргээ.

Эрхим ажалаараа сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй болоһон жолоошон Михаил Пантелеев һаяхан коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Г. АШИРОВ
Бэшүүр тосхон.

АН ГҮРӨӨЛ ХЮДАЛГАТАЙ ТЭМСЭХЭ

Байгаали сахин хамгаалха шангадхаха, тэрэнэй баялигые ашаг олзотойгоор хэрэглэхэ, мүн дэлхэйн ан гүрөөлые с сопорууха асуудалда КПСС-эй XXIV съездын Директивнүүд дотор ехэхэн анхарал хандуулагдана. Тиимэһээ республикымнай агнууриин ажахынуудай үмэнэ харюусалгатай зорилго табигдана гээшэ.

Агнуури хэдэг ой тагые эзэтэй болгохо, гуримшуулха талаар агнууриин ажахынууд һүүлэй үеда шухала хэмжээнүүдые хаража абана. Республикын агнууриин газар дайда 30 миллион гектарһаа һуурагүй үлүү ехэ юм. Гансахан агнууриин ажахынуудта 23 миллион гектар газар даалгагданхай. Тиихэдэ коопзверопромхозууд 14 миллион гектар, госпромхозууд—7, ангуушад болон загаһа баригшадай бүлгэмүүд 2 миллион гектар эзэлнэ.

Нэлэнхы ехэ энэ газар дайдын байгаали, сагай улирил ондо ондоо юм. Тиимэһээ янза бүриин ан арьяатан энда ажамидарна. Аяар 40 гаран ондоо ан, шубууд республика доторнай бии гэжэ тоологдоно. Энэ хадаа Яхадай АССР-тэ, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудта ажамидардаг амитадта орходоо олон болоно. Республика доторхи ан гүрөөл тоо толгойн талаар абажа хараха болбол иимэ байна: хандагай 4,5 мянган, буга —10, гүрөөһэн—17, бодон гахай—2, хойто зүгэй орон — 5, хүдэри 20 мянга болоно. Холуур суурхаһан булган, хярмаан, ондатра, һолонго, будүүн хүзүүн, үнэгэн, шандаган, шэлүүһэн, халюун, зээгэн мүн лэ олон юм.

Республика доторнай жэлдэ дунда зэргээр нэгэ миллион шахуу түхэрэгэй ан олзоборилгодоно. Тэрэ тоодо 4—5 мянган булга, 200—300 мянган хэрмэ, 50—60 мянган ондатра ангуушад бариба.

Ингэжэ ангуудые олзоборилхын хажуугаар тэдэнние хамгаалха, олон болгохо хэмжээнүүд хараалагданхай. Баргажанай заповедник 1916 онһоо хойшо иимэ хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдэ Байгалай заповедник 1970 ондо байгуулагдаа. Түһатай ан, шубуу хамгаалха, үдхэхэ хоёр заказник эмхидхэгдэһэн байна. Ангуушадай бүлгэмүүдэй мэдэлэй нэмэлтэ ажахынууд найн дурайай агнуурие гуримшуулха, хинан хараха, браконьернүүдтэй эрид тэмсэхэ арга олгоно.

Оронойнгоо байгаалие сахин хамгаалхые шангадхаха, тэрэнэй баялигые ашагехэтэйгээр хэрэглэхэ айхабтар шухала хэмжээнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ хараалагдаа. 1972 оной сентябрьда болоһон СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной декабрьда батална абаһан дэлгэрэнгы тогтоолые хүн бүхэн һанаһа ёһотой. Байгаалие сахин хамгаалха тэрэнэй баялигые ашагтайгаар хэрэглэхэ асуудал энда харагдажа үзэгдөө, зохихо хэмжээнүүд хараалагдаа һэмцай.

Иимэ шанга хэмжээнүүдэй абтаһанай һүүлээр республикымнай агнууриин хойноһоо харадаг албаней охотоседүүд, гүрэнэй заказникүүдэй болон ангуушадай, загаһа баригшадай бүлгэмүүдэй егерьнүүд, госпромхозуудай, коопзверопромхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, милици, нютагай Соведүүд, байгаалие сахин хамгаалха бүлгэмүүдэй инитын инспекторнууд ажалаа шэнэдхэн табиһан байна. Габэшье Түнхэнэй, Ярууны, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Прибайкалиин, Захааминай, Зэдын болон бэшэшье аймагуудта агнуури хулгайгаар хэхэ ябадал үзэгдэнэгөр. Агнууриин дүрим, болзор эбдэһэн 900-гаад ушар гансахан 1972 ондо элирүүлэгдээ.

Эхэ оронойнай байгаалиин баялиг—бүгэдэ арадай баялиг гэжэ хүн бүхэн мартаха ёһогүй.

А. ГРИГОРЬЕВ,
байгаали сахин хамгаалха бүлгэмэй республиканска Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

«ЭХЭ-ГЕРОЙ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арбан, тэрэнһээ дээшэ үхибүүдые түрэжэ, хүмүүжүүлһэн эхэнэрнүүдтэ «Эхэ-Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо, «Эхэ-Герой» гэһэн орден, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые баряулагдаха болобо.

БУРЯАДАЙ АССР-һаа:

Балданова Будацырен Бадмаевнада — хүдэлмэрилэгшэ, Ярууны аймаг.
Бальжинимаева Намжилма Бальжинимаевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Мухар-Шэбэрэй аймагай Зандин тосхон.
Бобкова Прасковья Филипповнада — хүдэлмэрилэгшэ, Түнхэнэй аймаг.
Будникова Матрена Трофимовнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхоло тосхон.
Вампилова Дарима Батуевнада — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
Гомбоева Дышигма Лыгденовнада — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
Дабаева-Гармаева Буда-Ханда Пурбуевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалга тосхон.
Данилова Татьяна Григорьевнада — Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
Жамсуева Цырендулма Бадмаевнада — Ярууны аймагай Нарһатын совхозой хүдэлмэришэн.
Очирова Бадмаханда Батомункуевнада — Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
Спиридонова Анастасия Яковлевнада — Загарайн аймагай Онохойн совхозой хүдэлмэришэн.
Суворова Анна Георгиевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Хиагтын аймагай Эхэ-Хүдэри тосхон.
Тыкшеева Дарья Янжаповнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Түнхэнэй аймагай Жэмбэг тосхон.
Федорова Лидия Николаевнада — хүдэлмэрилэгшэ, Загарайн аймаг.
Федорова-Ноздрина Екатерина Тарасовнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Улаан-Үдын аймагай Тарбагатай тосхон.
Филиппова Нина Сидоровнада — хүдэлмэрилэгшэ, Загарайн аймаг.
Цырендоржиева Дугарма Эрдынеевнада — гэрэй эзэн эхэнэр, Хэжэнгын аймагай Чисаана тосхон.
Юндунова Цыжип Чимитовнада — Ярууны аймагай «Юбилейный» совхозой хүдэлмэришэн.
Юндунова Ольга Лундуповнада — Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

В. В. МАЯКОВСКИЙ — ТҮРЭҺӨӨР 80 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ОКТЯБРИИН ПОЭМЭ

Ойлгопол даа
тэдэ бултадаа һайнаар:
Россин гүрэндэ
Һабарханайнгаа шабардаал һаа,
Буржуйнарай
хободог амата шубуухайнар
Бүхэлэзрхэнээ
хосорхонь гээшэ заал һаа.
«Сюртэ женераль» болон
«Интеллидженс сервис»
«Сигуранца» болон «Дефензивэд»
Туулмагуудта
бомбонуудые хээд, сээргүй,
Тухирнад манай руу —
шолмо золигш һаань, өөрсгүй,
Тусхай шинель тэдээндэ оён зүйлгөөд.
Онгосо трюмээр
билтарса дүүрэһээр,
Одоо тэдэнүүдынь тэгүүлнэ
гээшэ —
Аяар Марсельһээ
Новороссийск тээшэ,
Архангельск уруу
холын Дувраһаа.
Хара архн уунхай,
Хамсығаа шуунхай,
Омог дүүтай,
Олон буутай,
Крейсернүүдынь
Хэсылдин гүйлдөөд,
Миноносецуудынь
Минеэ бэлдэд,
Уһан доропоо
Перископ шагаалган,
Манай руул бултадаа
Маряана
заа болгон.
Үхэр буугаараа
тэнгэрн өөдэ эрнд зоогдоод,
Уэлэй томоорон
һүрдөохэ һанаатай
дредноудууд.
Үүлэ сүмэлэн орёолоод дээшэ,
Үнэр танараараа
агаар гутаанад —
Онгосоһоо онгосодо
тэмгэшээшэ
Оньһон далитай
гидропланууд.
Харашье далайдаа,
Сагааншье далайдаа гүйжэ ошо,
Каспийскашье, Балтийскашье дээрэ
Гараха үдымнай
газаа тээһээнь түшэжэ.
Гахай тарган
Британи зэрээ.
Абарга могойдол
дайсад хүреэлээд заналхай.
Ама руумнай
ухэр буунуудынь харанхай.
— Улаантан бохёорое!
Харыт, үлдэжэ тураһыень!

ХЭҺЭГ

Уhанда шинхаел,
газаһа зооглоҗо садахыень!—
Хуурай газар дээр
тонохоо һанаһан хүнүүд һаа,
Хурдан шуумгай
ябагаар бууна онгосонуудһаа.
— Далайдань шинхая,
Дайдаарнь жингая! —
Хүйхэр тэдэнүүд
түймэр шатаан һүйдхөөд,
Хүнэй гараар
халуун сог этэрнэ.
Дутаг буудуулһан
князь, баронуудые бүридхөөд,
Дуран соогоо
урдаа түүһаар ерэнэ.
Тоолохо гээшэ
Хүшээр лэ эдэнинш,
Питер тээшэ
Зүдхөө Юденич,
Консервэтэй баанханууд
Хоолынь тээшэ.
Хохимой танкнууд —
Питер тээшэ.
Ара Сибириин
Талһан — таряае хушаад,
Адмирал Колчак
аһан хүсөөрөө дугташаа.
Хүдэлмэришэдэй — ухэл,
ухн һамгадай һамаарал.
Үймөөтэ чехүүд
адмиралай замаар лэ.
Крымэй хүрһэн сагаантанние хараангил, —
Хэды болосо траншей
газарынь хайшалааб?
Тогтожо ядан,
Перекоп дээрэһээ Врангель
Томо аматануудаараа
буудажа ашалаа.
Полковнигуудта
гүлмэр леднүүд ниалдамгай.
Полковнигууд
бээа магтадаг
эдэен дээрээ.
— Нээрээ хэлэнэб
(вискиhэо гудамхаяд)
намай
Нэгэтэ арадаа большевик шулмасууд
ээрээ.
Үрбаса нэгыень,
нүгөөдынь тарайса ёбороодхёоб.
Ушар болоходоо,
сэбэрхэн басага абараадхёоб. —
Худалаар бү хэлэ

Мурманские хүсэлжэрхнһэнөө
Хүү бараниннень
хөөрэхэ байгааш мүнөө.
Танһаал боложо,
Двина мүрэн
Шуһата долгёор
Эрьее мэрэн,
Алуулһан бэенүүдэй
Ашаае тээжэ,
Мүлхиһөөр урдалайл,
Мүльһэтэ далай тээшэ
Танай бэрхэшүүл,
ганса коммунистын урдаһаа
Таба арбаараа
орогшо һэн лэ «айнгүйгөөр»
Харин өөһэдөө харюу буудалга уттаһаар,
Холо болоодон,
хоргодогшо һэнтэ гүйлдөөд.
Удамаршануудтнай
уйлаан, шуһан дээр тэбээрэнги
Улам саашаа гэһэн
Захиралта дахяад үгөө.
«Итс э лонг уэй
ту Типерери,
Итс э лонг уэй ту го!»
Ингэжэ
хүдэлмэришэн, таряашадай
түрүүшын гүрэн түрэдэмнай
Түбинн баяшуул
эльгэнэ ябагаиш, уһанш
сэрэгээ.
Буугаа һүргэнэ,
жадаа яларуулна урдамнай
Буснжа үгэхын
огто хэбэргүйл гэдэргээ.
Үгы бологты саашаа,
тонуулна гүрэнүүд,
суута һүртэ нэрэтэйгээш.
Үжэһэн тэрэ
«фратернитэ», «эгалитэ»
гэһэн үгэтэйгөөш!
Хэды гэгшээр тэдэнэр
баллигтамнай обтооб,
Хэды гэгшээр урмыень
гутаагаабибди тэдээндэ.
«Янки дудль
кип ит об,
Янки дудль дэнди».
Оһол, ядарал соо
Москва — олтирог мэтэ,
Олтирог дээрэ бидэбдн,
гансабдн даа — забаан.
Тагалсаг нюсэгэмди, үлэмди.
Гэбэшье мэдэ:
Тархи соомнай — Ленин,
гартамнай — наган.

Н. ДАМДИНОВ оршуулба.

АМАН ЗОХЁОЛ ТУХАЙ СУГЛААН

Улаан-Үдэ хотодо «Сибириин арадуудай эпическэ творчество» гэжэ асуудалаар научна конференци зэгдэбэ. Түс суглаанда Москва, Ленинград, Эрхүү, Якутск, Горно-Алтайск, Владивосток болон бусад хотонуудай мэдээжэ эрдэмтэд хабаадалсана.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **А. А. Бадиев** конференциин хабаадагшадые халуунаар амаршалаад, ашатай һайнаар хүдэлхыень хүсэбэ. Гэхэтэй хамта Сибириин совет фольклористикиин яһала урагшатайгаар хүгжэн һалбарһые, мүн энэ талаар өөрын мэргэжэлтэй болоһые тэрэ онсо тэмдэглээ.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат **В. М. Гацака** (дэлхэйн литературын институдай аман зохёолой сектор) элидхэл хэжэ, Сибириин арадуудай эпическэ творчествын шухала асуудалнууд тушаа онсо тоо.

Буряад арадай героическэ эпос тухай элидхэл хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **А. И. Уланов** хээ. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат **С. С. Суразаков** (Горно-Алтайск) «Алтай арадай эпос ба тэрэнэй хүгжэлтынь шатанууд», эрдэмтэ **И. В. Пухов** (Москва) «Олонхо ба Гэсэр» гэжэ элидхэлнүүдые хэлэһэн байна.

Удэшэнэй заседани дээрэ СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **В. Г. Базанов** (Ленинград), түүхын эрдэмэй доктор **Б. Н. Путилов** (Ленинград), хэлэ бэшэгэй эрдэмэй докторнууд **В. М. Сидельников** (Москва), **Л. Е. Элиасов** (Улаан-Үдэ) гэгшэд элидхэлнүүдые хэжэ, суглаанда хабаадагшадые ехэтэ һонирхуулаа.

Научна конференци хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлһээр.

МАНАЙ КОРР.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛЫН ГААНАҺАА · РАДИО

СОФИ

БКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай пленум эндэ нээгдээ. БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков уласхоорондын байдалай зарим асуудалнуудта зорюулжа, элидхэл хэбэ.

Партиин ЦК-гай гэшүүд болон гэшүүндэ кандидатнууд гадна, Центральна хиналта-шалгалтын комиссиин гэшүүд, Болгарын Арадай земледельческэ Союзэй саг үргэлжын тулөөлэгшэд эмхиин гэшүүд, министрнүүд, министрнүүдэй орлогшонор, ниитын эмхинүүдэй ба зохёохы холбоонуудай хүтэлбэрилэгшэд, элшэн сайдууд, БКП-гэй ЦК-гай, Министрнүүдэй Соведэй, Гүрэнэй Соведэй, МИД-эй, Гадаадын худалдаа наймаанай министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй, радио ба телевидениин хүдэлмэрилэгшэд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

ВАШИНГТОН

Али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаа хэхэ

ТАСС

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанай асуудалнууд американ конгрессэй нэгэдэмэл экономическа комиссиин дээрэ зүбшэлэгдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерээд бусалһан дунгүүдтэ, экономическа талаар хоёр ороной хоорондо баталагдаһан энэ хэлсээнүүдтэ үндэһэлһэн эдэ асуудалнууд илангаяа шухала удха шанартай гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ У. Проксмайр мэдүүлээ.

БАГДАД

КПСС-эй делегациин Иракта ерээд байһан тухай

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов түрүүтэй КПСС-эй делегаци Иракай политическэ гурбан гол партиин — Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин, Иракай Коммунис партиин ба Курдистанай демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба.

Партинууд хоорондын харилсаанай асуудалнууд июлиин 16-да, 17-до болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ Союзай, Иракай Республикын хоорондохи хани харилсаа хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй делегаци 1958 оной июлиин 14-дэ болоһон революциин 15 жэлэй ойн, Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин республикые хүтэлбэрилжэ эхилһэнэй 5 жэлэй ойн һайндэрнүүдтэ хабаадаха байна.

БАГДАД

ШУХАЛА ЯБУУЛГА

ТАСС

Иракай Араб Социалис дэбжэлтэ (БААС) гэдэг партиин хүтэлбэриин генеральна секретарь Ахмед Хасан Аль-Бакр, Иракай Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Азиз Мухаммед июлиин 17-до национальна түрүү үзэлтэй фронтын харилсаанай ёһо гуримууд тухай хамтын коммюникедэ гар табиба.

БААС-ай, ИКП-гэй хоорондохи хэлсээн национальна нэгэдэмэл фронт байгуулха талаар шухала удха шанартай байна гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Араб сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хүсэ нэмэгдүүлжэ, Иракта болоһон хубилалтануудта харша хандаһан империализм, сионис ба хархис хүсэнүүдэй улам үргэдхэхэдэнь тэдэндэ шанга сохилто хэхэ шухала.

КАБУЛ

Афганистандахи байдал

ТАСС

Афганистанай урдын премьер-министр Сардар Мухаммед Дауд июлиин 17-до Кабулай радиогоор үгэ хэлэхэдээ, орон дотор хаанай засаг усадхажа, Афганистание Республика болгохо тухай соносхоо.

Шэнэ засагай үедэ орон дотор хубилалтанууд болохо байна гэжэ Дауд хэлээ.

Манай орон сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ орохогүй юм гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Дэлхэйн бүхы оронуудтай хани барилсаа тогтооху гээшэ Афганистанай гадаадын политикын гол зорилго болоно.

Сомалиин Демократическа Республикада сомалиин — совет хани барисаанай декада ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ. Ороной түб хото Магадишо городто фото-зурагуудай, номуудай выставкэнүүд нээгдэжэ, митингнүүд болоһон, концертнүүд табигдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Магадишо хотодо болоһон сомалиин ба совет арадай хани барисаанай митинг.

ТАСС-ай фотохроники.

БЕРЛИН

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой, ГДР-эй правительствын мэдүүлгэ

ТАСС

Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар үнгэргэгдэжэ байһан зүблөөнэй эхилһэн шатада Германиин Демократическа Республика ехэ туһа нэмэри хэхэ юм гэжэ ниитэевропын зүблөөнэй Хельсинкидэ болоһон түрүүшын шатын дүнгүүд тухай СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой, ГДР-эй правительствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй үгээ хүсэд бүрин ойлгосожо, политика залан сэхээр бэелүүлжэ байһанынь энэ зүблөөнэй түрүүшын шатын дүнгүүдтэ элирхэйгээр харуулба гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ. «Европодохи аюулгүй байдалай үндэһэн һуури ба Европодохи гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай ёһо гуримууд тухай Генеральна декларациин» Совет проект түлэй ехэ удха шанартай гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй правительство сэгнэнэ гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Энэ декларациин һайшаалга саашадаа Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ, элдэб һалбаринуудта аша үрэ ехэтэй харилсаа тогтоолгодо баталгаа бэхи үндэһэ һуури табихаа хэрэгтэ нүлөөгөө үзүүлхэ байха ёһотой гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ЛОНДОН

Англи ДРВ-е мэдэрбэ

ТАСС

Англиин правительство Вьетнамай Демократическа Республикые мэдэрхэ тухай соносхоо. Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохо тухай хэлсээнүүдые үнгэргэхэ тухай Англиин парламентда соносходоо.

ДАКАР

КОЛОНИЗАТОРНУУДАЙ ХЭРЭМҮҮДТЭ ДОБТОЛНО

ТАСС

Португалиин колонизаторнуудта эсэргүү тэмсэдэг Гвинейн (БИСАУ) арад улам эдэбхижүүлжэ байнхай.

Хоёр һараһаа халта үлүү гэй сагаас соо, байгша оной мартын 23-һаа июниин 2 болотор, ПАИГК-гай партизанууд колонизаторнуудай сэрэгэй 14 самолёт буудажа унагаагаа. Энээнһээ урагша олон жэлэй турша соо агаарта зэзрхэжэ, амгалан һуурин тосхонуудые, больницануудые, һургуулинуудые һандаргажа байһан Португалиин летчигүүд мэдэгүй байдалда оробо. Түрүүшын самолёдүүдай унаһанай, Гвинейн Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай зоходохи колониальна авиациин командалагша подполковник Амейде Э. Брито гэгшын хосорон һалаһанай һүүлээр лётчигүүд хэдэн үдэрэй турша соо агаарта ниидэн гарахаяа ардаһан байһан юм.

Гиледжэдэн бэхижүүлэгдэһэн лагерь ороной баруун урда захада Португалиин колонизаторнуудай дабардаадагүй хэрэм гэжэ урдань тоологдодог һэн. Тэрэнэй гарнизон 200 гаран хүнһөө бүридэдэг байгаа. Лагериие тойруулаад, хоёр дабхар миинэ табигданхай бэлэй. Лагерьта вертолёдой буудаг талмайн бии байһан дээрэһээ эдеэ хоолой зүйлнүүдээ, һомо хэрэгсэлнүүдээ гүйсэд хангадаг һэн. Энэ хэрэм эзэмдэн абаха гээшэ хэды хүндэ хэцүү байгаашье һаань, патриодууд стратегическэ шухала удха шанартай Португалиин энэ бааза үгы хэжэе шиидэбэд.

Энэнь майн 18-да эхилбэ. 1973 оной январь һарада зэрлиг муухайгаар алуулһан, ПАИГК-гай Генеральна секретарь байһан Амилкар Кабралай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, тэрэнэй нэрэмжэ зэрлэгдэһэн байгаа. Хүресэлгын түрүүшын үдэр патриодууд зугадан талииха һэдэлгэ гараһан Португалиин хоёр отрядые үгы хэбэ. Майн 22-то патриодууд лагерь руу сүмэрэн оробо. Амиды үлэһэн солдадууд буу зэбсэгүүдээ, һомо хэрэгсэлнүүдээ, нэүсэ дансануудаа орхёод, зугадан талииха һэдэлгэ гараа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй наймадахи зарлал Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ гаадахи сессиин материалнууд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Совхозой һуурида оролт сагынь болоо» — С. Андреенкын статья. «Нютагай Соведүүдэй депутадуудай харалда»—суглуулбари. Нэгэ хуудаһада: (суранзан байдал) орон дотор һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй наймадахи зарлал Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ гаадахи сессиин материалнууд. Улаан саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Революциин поэт» — Суурковой статья. Орон дотор гадаадын торхи һонинууд. Спорт.

СЭНЬХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Үнгэтэ телевидени. «Дактари» — США-гай телевизионно уран һайханай фильм. 21-дэхи сери—«Приключение львят». 15.30 — Үнгэтэ телевидени. «...стульев» гэжэ телевизионно жэжэ зүжэгтэ театр. 16.25 — «Бидэнэр Ленинэй ба партиин хэрэгтэ үнэн сэхэбди». Залуушуулай баярай манай фестиваль. (суранзан байдалһаа). 19.00 — «Время». 19.30 — сэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси. 19.30 — 19.40 — Зар мэдээлэлгэ. 19.40 — В. В. Маяковскиин түрэһөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгуулган. 21.40 — Үнгэтэ телевидени. «Тени исчезают...» уран һайханай фильм (7-дохи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

22. 45 — Телепанорама. 23.05 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряад хэлээр).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приемная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретарь — 50-52, секретариат—68-... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 68-58, культуры и школы — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной июлиин 20. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02443. Заказ № 00444